

Vybrané problémy správního trestání právnických osob orgány celní správy

Bc. Patrik Kocourek

Diplomová práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Patrik KOCOUREK**
Osobní číslo: **M090111**
Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Vybrané problémy správního trestání právnických osob orgány celní správy**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Definujte základní principy správního trestání.
- Vymezte typy a funkce sankcí.

II. Praktická část

- Analyzujte rozhodovací praxi Celního úřadu Valašské Meziříčí z hlediska ukládání sankcí za správní delikty.
- Na základě výše uvedených poznatků zhodnoťte předmětné činnosti správního orgánu a formulujte doporučení k odstranění vad.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

[1] MATES, P. a kol. *Základy správního práva trestního*. 4. vyd. Praha: C.H.Beck, 2008. 224 s. ISBN 978-80-7179-806-4.

[2] PODHRÁZKÝ, M., LAVICKÝ, P., ŽONDROVÁ, S. *Přehled judikatury ve věcech správního trestání*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2006. 824 s. ISBN 80-7357-200-1.

[3] VEDRAL, J. *Správní řád: Komentář*. 1. vyd. Praha: Polygon, 2006. 1048 s. ISBN 80-7273-134-3.

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jana Jurníková, Ph.D.

Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Datum zadání diplomové práce: 20. června 2011

Termín odevzdání diplomové práce: 15. srpna 2011

Ve Zlíně dne 20. června 2011

prof. Dr. Ing. Drahomira Pavelková
děkanka

RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí:
  - bez omezení;
  - pouze prezenčně v rámci Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně pozdních oponentů a výsledků obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být již nejpozději pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může se zveřejněnou prací pohravit na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnožením.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezahrnuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, uděje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 25 odst. 3). Dáří-li autor takového díla volně svobodně bez úplatného dávkou, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení copyrightu projevem jeho vůle a soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nezměněno.

- podle § 60^d odst. 2 a 3 mohou užít své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 15.8.2011

^d zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Škola díla:

- (2) Nemá-li zvláštní jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jména licence, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školní či vzdělávací zařízení jsou oprávněny pořizovat, aby jim autor školního díla z výdětku jiné činnosti v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložil, a to podle okolností až do jejich skutečné výše, přitom se průběžně k výši výdětku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

V této diplomové práci je nastíněna problematika správního trestání v kompetenci Celní správy České republiky. V první části diplomové práce jsou teoreticky charakterizovány základní principy správního trestání, včetně vymezení typů a funkcí sankcí. V druhé části se věnuji analýze rozhodovací praxe Celního úřadu Valašské Meziříčí v rámci ukládání sankcí za správní delikty právnických osob. Cílem diplomové práce je postihnout možné dopady ukládaných sankcí na jejich adresáty.

Klíčová slova: trestání, delikt, deliktní jednání, sankce.

ABSTRACT

This diploma thesis deals with the problems of administrative punishment in the competence of the Customs Office in the Czech Republic. In the first part of diploma thesis are theoretically characterized basic principles of administrative punishment including definition of types and functions of sanctions. The second part is devoted to analysis of decision practice of the Customs Office in Valašské Meziříčí within the imposition of penalties for administrative delinquency of corporate body. The aim of the diploma thesis is to involve the possible effects of sanctions imposed on recipients.

Keywords: administrative punishment, tort, tort infringement, penalties.

Děkuji vedoucí diplomové práce JUDr. Janě Jurníkové, Ph.D. za cenné rady, náměty a připomínky, které mi poskytla při vypracování diplomové práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 PRINCIPY SPRÁVNÍHO TRESTÁNÍ	13
1.1 SPRÁVNÍ TRESTÁNÍ.....	13
1.2 PRINCIPY EVROPSKÉHO SPRÁVNÍHO PRÁVA TRESTNÍHO	15
1.3 VYBRANÉ PRINCIPY SPRÁVNÍHO TRESTÁNÍ.....	16
1.4 OBECNÉ PRINCIPY V AKTUÁLNÍ JUDIKATUŘE	18
2 TYPY A FUNKCE SANKCÍ	21
2.1 SANKCE VE SPRÁVNÍM TRESTÁNÍ	21
2.2 TYPY SANKCÍ.....	22
2.3 FUNKCE SANKCÍ A VÝŠE STANOVENÍ POKUTY	24
2.4 SPRÁVNÍ UVÁŽENÍ PŘI UKLÁDÁNÍ SANKCÍ	26
2.5 LIKVIDAČNÍ ÚČINEK SANKCE.....	28
2.6 PRÁVNÍ NÁSTUPNICTVÍ PŘI SPRÁVNÍM TRESTÁNÍ	32
II PRAKTICKÁ ČÁST	34
3 SPRÁVNÍ TRESTÁNÍ V PŮSOBNOSTI ORGÁNŮ CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY	35
3.1 PŮSOBNOST CELNÍHO ÚŘADU VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ	36
3.2 JINÉ SPRÁVNÍ DELIKTY V PŮSOBNOSTI CELNÍCH ORGÁNŮ	37
3.1 JINÉ SPRÁVNÍ DELIKTY V LETECH 2004 – 2010.....	38
4 JINÉ SPRÁVNÍ DELIKTY SPÁCHANÉ PORUŠENÍM ZÁKONA O PLATBÁCH V HOTOVOSTI	48
5 JINÉ SPRÁVNÍ DELIKTY SPÁCHANÉ PORUŠENÍM PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ V OBLASTI DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ	53
5.1 OCHRANA SPOTŘEBITELE.....	55
5.2 CELNÍ ŘÍZENÍ.....	61
5.3 AUTORSKÉ PRÁVO.....	62
5.4 TRESTNÍ ŘÍZENÍ	62
6 JINÉ SPRÁVNÍ DELIKTY SPÁCHANÉ PORUŠENÍM ZÁKONA O POVINNÉM ZNAČENÍ LIHU	63
7 CELNÍ DELIKTY	66
8 INTRASTAT	72
9 DOPADY ULOŽENÝCH SANKCÍ VZTAŽENÉ OBECNĚ NA SPRÁVNÍ DELIKTY PROJEDNÁVANÉ CELNÍM ÚŘADEM	74

ZÁVĚR	78
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	80
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	84
SEZNAM OBRÁZKŮ	85
SEZNAM PŘÍLOH	86

ÚVOD

Veřejná správa je v celém rozsahu své činnosti podřízena zásadám legality a legitimacy a z toho vyplývají právní předpoklady pro její rozhodování. Subjekty veřejné správy jsou zejména ve svém externím rozhodování vázány zákonem a nesmějí překročit rámec své kompetence stanovené jim zákonem. Právní limity pro rozhodovací činnost správních orgánů se uplatňují zejména u rozhodování, jež má povahu regulativní, resp. mocensko-ochrannou.¹

Správní právo je jedním z nejvýznamnějších subsystemů českého právního řádu. Jeho posláním je upravovat postavení a chování subjektů práva ve vztazích, které vznikají a uskutečňují se v souvislosti s realizací výkonné moci ve státě, ve sféře veřejné správy. Normy správního práva tak upravují neobyčejně široký okruh společenských vztahů, v nichž hraje rozhodující roli organizace a činnost nejrůznějších správních orgánů, a jež se jako velice frekventované dále dotýkají denního života občanů jakožto fyzických osob a stejně tak i postavení a činnosti rozmanitých právnických osob. Správní právo se zpravidla společně s právem ústavním, finančním, trestním apod. přiřazuje k tzv. právu veřejnému. Rozlišování na právo veřejné (*ius publicum*) a soukromé (*ius privatum*) znalo a používalo již právo římské. Pro správní právo jako pro právo veřejné je charakteristické, že:

chrání veřejný zájem, upravuje vztahy mezi nerovnými subjekty, konkrétní obsah jeho realizace je určován úřední mocí, umožňuje správní donucení.²

Po vstupu České republiky do Evropské unie prošla Celní správa ČR rozsáhlou transformací, která se mimo jiné dotýkala významným způsobem i kompetencí v oblasti správního trestání.

V této práci se budu zabývat problematikou správního trestání právnických osob v územní působnosti Celního úřadu Valašské Meziříčí (dále jen „celní úřad“).

V části teoretické jsou definovány základní principy správního trestání, vymezeny jsou také typy a funkce sankcí. V části praktické je analyzována rozhodovací praxe celního úřadu z

---

¹ Pomahač, R., Vidláková, O. Veřejná správa, C.H.Beck 2002, str. 174

² Průcha, P. Kapitoly ze správního práva, ASPI ID LIT20484CZ, 2003

hlediska ukládání sankcí za správní delikty. V této části budou zhodnoceny předmětné činnosti správního orgánu s možnými doporučeními k odstranění vad.

Cílem diplomové práce je upozornit na některé problémy v rámci správního trestání právnických osob a zhodnotit možné dopady, které nemusí nutně souviset jenom s ukládanými sankcemi na jejich adresáty, ale i s dalšími dopady spojenými s řízením o správním deliktu.

Diplomová práce vychází z právního stavu ke dni 1.6.2011.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PRINCIPY SPRÁVNÍHO TRESTÁNÍ

1.1 Správní trestání

Trestání jako rozhodování o vině a příslušném trestu za porušení práva se obecně člení na trestání soudní a trestání správní. Jednotlivé protiprávní jednání pak stejným nahlížením dělíme na trestné činy a správní delikty.

Správní trestání je prostředkem státního vynucení dodržování právních norem zasahujícím často velmi citelně do majetkových i jiných práv subjektů. Z toho důvodu je třeba, aby zákon stanovil oprávnění správních orgánů v těchto otázkách velmi důsledně, transparentně a obezřetně a aby byly limity správního orgánu v otázce správního trestání určeny s minimální pravděpodobností zneužití této pravomoci a s maximálním využitím zohlednění okolností konkrétního případu. Správním trestáním se rozumí udělování sankce za správní delikt, jímž se rozumí protiprávní jednání odpovědné osoby, jehož znaky jsou uvedeny v zákoně a s nímž zákon spojuje hrozbu sankcí trestní povahy ukládané v rámci výkonu veřejné správy.³

Správní delikty lze členit na přestupky, jiné správní delikty fyzických osob postihované na základě zavinění, správní disciplinární delikty, správní pořádkové delikty a správní delikty právnických osob a fyzických osob postihované bez ohledu na zavinění.

Klasifikace rozlišující správní delikty fyzických osob a správní delikty právnických osob je prakticky významná především s ohledem na rozdílný charakter jednání obou skupin osob. Protiprávní jednání fyzických osob je zásadně jejich vlastní samostatné jednání. Právnická osoba v tomto smyslu vůbec sama jednat nemůže – její protiprávní jednání je vždy jednáním nějaké fyzické osoby. Tzv. deliktní způsobilost právnické osoby splývá, na rozdíl od fyzické osoby, s její existencí. Kromě správních deliktů, jichž se může dopustit každá fyzická osoba nebo každá právnická osoba, existují správní delikty, jejichž subjektem mohou být pouze osoby, které se nacházejí v určitém právně kvalifikovaném postavení (např. půjde o osoby – podnikatele).⁴

---

³ ONDREJOVÁ, D. Limity diskrečního oprávnění v otázkách správního trestání správními orgány a meze soudního přezkumu. Právní rozhledy 10/2009

⁴ MATES, P. a kol. Základy správního práva trestního. 5. vyd. Praha: C.H.Beck 2002, str. 174

V této práci se budu zabývat právě poslední skupinou správních deliktů, tedy správních deliktů právnických osob a podnikajících fyzických osob.

Podle českého právního řádu lze stíhat a ukládat tresty právnickým osobám za správní delikty (subjektem odpovědnosti je právnická osoba jako celek), nikoli však za trestné činy. Uvedené je dáno tím, že český trestní zákon vychází důsledně ze zásady individuální trestní odpovědnosti fyzických osob a nezná tzv. odpovědnost kolektivní.

V současné době však sílí trend zavést rovněž trestní odpovědnost právnických osob. Uvedenou problematiku má řešit návrh zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, zpracovaný ČR v roce 2004.⁵

Zavedení trestní odpovědnosti právnických osob uvádí vláda ve svém programu jako jedno z protikorupčních opatření. Účelem návrhu je změnit současný stav, kdy jsou právnické osoby trestně zcela neodpovědné. ČR je jedním z posledních států EU, který nemá otázku trestní odpovědnosti právnických osob vyřešenu. Trestní odpovědnost by se pak na firmy vztahovala v případě porušení trestního práva vedoucími pracovníky nebo jeho kontrolními orgány. Postih nebude mít vliv jen na samotnou firmu, ale bude hrozit i fyzické osobě, která za společnost jedná. Počítá se s tím, že v seznamu budou sankce od peněžitého trestu, přes propadnutí majetku až po ten nejpřísnější trest - „trest smrti pro právnickou osobu, tzn. zrušení právnické osoby“). Otevřená zůstává otázka úpravy možného zveřejňování informací o stíhání právnické osoby v průběhu trestního řízení, v návaznosti na možné negativní dopady na právnickou osobu. Jedná se např. o ukončení činnosti právnické osoby v důsledku zveřejnění těchto informací v rámci obchodních vztahů (ukončení obchodních vztahů smluvními partnery), nebo o ekonomický zánik právnické osoby v důsledku zesplatnění úvěrů úvěrující bankou.

V našem právním řádu se lze s možností postihnout právnickou osobu za správní delikt setkat již od třicátých let minulého století, od šedesátých let pak došlo k velkému nárůstu zákonů, které upravily skutkové podstaty správních deliktů právnických osob. V současné době obsahuje skutkové podstaty správních deliktů právnických osob přes 200 zákonů.⁶

---

⁵ Dle sdělení Ministerstva spravedlnosti by měl zákon platit od 1.9.2011

⁶ MATES, P. a kol. Základy správního práva trestního. 5. vyd. Praha: C.H.Beck 2002, str. 154

1.2 Principy evropského správního práva trestního

Vývoj evropského správního práva trestního souvisí přirozeně s vývojem evropského správního práva vůbec, byť se zde zákonitě projevují určitá specifika. Pokud se týká správního práva trestního, existuje zde situace obdobná jako v oblasti trestního práva, neboť národní trestní právo včetně té jeho části, která byla vydána na základě závazků plynoucích ze smluv, ale ani harmonizační snahy orgánů Evropských společenství netvoří tzv. supranacionální evropské správní právo trestní a to není tedy výsledkem zákonodárné moci jeho orgánů, jehož aplikace by byla svěřena jeho příslušným orgánům. Členské státy musí zajistit aplikaci komunitárního práva mimo jiné i prostřednictvím sankcí tak, aby komunitární právo bylo efektivně prováděno, což zajišťuje harmonizaci vnitrostátních právních řádů a jednotnou aplikaci komunitárního práva. Tato povinnost bývá výslovně stanovena v komunitárních aktech nebo plyne u obecné povinnosti stanovené v primárním právu ES. Tam, kde jsou komunitární předpisy implementovány do národních právních řádů, musejí být příslušné povinnosti v nich stanovené garantovány, resp. sankcionovány v domácích právních řádech.⁷

To je ostatně typický případ Celní správy ČR, která aplikuje celní předpisy,⁸ v nichž jsou uvedena porušení právní povinnosti a konkrétní sankce jsou stanoveny předpisem národním.⁹

Z konkrétních aktů EU unie připomeňme ustanovení Listiny základních práv EU, která stanoví, že nikdo nesmí být stíhán nebo potrestán v trestním řízení za čin, za který již byl v Unii osvobozen nebo odsouzen konečným trestním rozsudkem podle zákona, tedy zásadu *ne bis in idem*, dále *zákaz retroaktivity* a nutnost *garantování spravedlivého procesu*.

S ohledem na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva je třeba tuto úpravu, jinak výslovně stanovenou pro trestní právo, vztáhnout i na oblasti správního trestání. Důležitým faktorem ovlivňujícím vývoj správního práva zemí EU i komunitárního práva je činnost Evropského soudního dvora, který ve svých rozhodnutích běžně aplikuje tzv. Obecné právní

---

⁷ MATES, P. a kol. Základy správního práva trestního. 5. vyd. Praha: C.H.Beck 2002, str. 41

⁸ Čl. 1 nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství, ve znění pozdějších předpisů

⁹ Zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů

zásady a právní principy. Tyto obecné zásady právní přitom nejsou obsaženy ani ve zřizovacích smlouvách ani sekundárním právu ES. Byly odvozeny z obecných zásad mezinárodního práva, zásad, které jsou společné právním řádům členských států, i zásad plynoucích z uspořádání samotného komunitárního systému. Řada z nich má právě přímý význam i pro správní právo trestní. Jedná se např. o *zásadu práva na obhajobu, zákaz retroaktivity, zákaz dvojího postihu za týž čin, zásadu rovnosti, proporcionality, právní jistoty či předvídatelnosti práva*. Dále připomeňme Evropskou úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod - sdělení federálního Ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb. (dále jen „Úmluva“), kde podle čl. 6 odst. 1 má každý právo, jedná-li se o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu, aby tato věc byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným orgánem, zřízeným zákonem, čili právo na tzv. fair proces. Význam judikatury Evropského soudu pro lidská práva tkví také v tom, že v případech, kdy je shledán rozpor s Úmluvou, jsou státy vedeny k tomu, aby svůj právní řád změnil tak, aby byl v souladu s ní. Tyto principy jsou uznávány i orgány ES, bez ohledu na skutečnost, že tato integrace není členem Rady Evropy. Kromě obecných principů při ukládání správních sankcí, které jsou obsaženy v Rezoluci Výboru ministrů Rady Evropy (77) 31 z 28.9.1977.¹⁰

Je nutné zdůraznit, že např. uvedená rezoluce, jakož i další doporučení sice nejsou právně závazné, ale požívají vysokou autoritu a tvoří jakýsi pilíř standardů správního práva, které by měly být respektovány jak v aplikační praxi, tak i v legislativě členských zemí.

1.3 Vybrané principy správního trestání

Zásada ne bis in idem

Mezi zásady, které platí pro správní trestání vůbec, patří také princip *ne bis in idem*, čili zákaz, aby se dvakrát jednalo o téže věci. V procesních předpisech, včetně zákona č. 500/2004, správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) je tato zásada vyjádřena dvěma tzv. negativními podmínkami řízení. Zejména se jedná o zákaz rozhodování o věci, v níž již bylo pravomocně rozhodnuto (překážka *rei iudicatae*) a dále překážkou

---

¹⁰ MATES, P. a kol. Základy správního práva trestního. 5. vyd. Praha: C.H.Beck 2002, str. 42

litispendence, která brání, aby bylo zahájeno řízení, pokud v téže věci probíhá řízení u jiného správního orgánu. Taková situace může nastat např. v případě, že orgán prvního stupně zastavil řízení, neboť došel k závěru, že účastník řízení se skutku nedopustil, nebo jeho jednání není správním deliktem. Podobná situace může nastat v rámci odvolacího řízení, kdy správní orgán vyšší instance předmětné rozhodnutí zrušil a řízení zastavil. V obou uvedených případech je tomu tak proto, že bylo vydáno rozhodnutí ve věci samé, řízení o ní je skončeno a žádný další správní orgán nemůže o tomto skutku vést řízení. Důležitým aspektem je, že tato zásada nebrání souběžnému vyslovení viny za spáchání komunitárních a vnitrostátních deliktů v jediném rozhodnutí správního orgánu. Uvedené vyplývá z obecných právních zásad Společenství – čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě a z čl. 40 odst. 5 Listiny základních práv EU.

Zákaz retroaktivity

Zákaz retroaktivity spočívá v tom, že dle současné právní normy zásadně není možné posoudit lidské chování, právní skutečnosti či právní vztahy, jež se uskutečnily dříve, než právní norma nabyla účinnosti. Zákaz zpětné účinnosti právních norem vychází z principu, podle něhož každý musí mít možnost vědět, které jednání je zakázané, aby mohl být za porušení zákazu volán k odpovědnosti. Tento zákaz souvisí i s funkcí právních norem, které svým adresátům ukládají, jak se mají chovat po jejich účinnosti, a proto zásadně platí jen do budoucna.¹¹ V rámci správního trestání je nesporné, že postih může být vyvozen toliko za předpokladu, že jednání je porušení zákonem stanovené povinnosti (takto jednat není dovoleno) a že zákon porušení této povinnosti stíhá zákonem stanovenou sankcí. Vyvození odpovědnosti a uložení postihu je proto nutné posoudit podle právní úpravy účinné v době, kdy k jednání došlo, není-li úprava účinná v době rozhodnutí pro delikventa příznivější. Pokud však pozdější právní úprava původní skutkovou podstatu předmětného deliktu vůbec nepřevzala, zanikla trestnost jednání a k vyvození odpovědnosti a uložení sankce již nemůže dojít.¹²

Přípustná retroaktivita

---

¹¹ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 13.6.2002, sp zn. III ÚS 611/01

¹² Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10.6.2003, sp. zn. 28 Ca 151/2002

Trestání za správní delikty musí podléhat stejnému režimu jako trestání za trestné činy. V tomto smyslu je třeba vykládat všechny záruky, které se podle vnitrostátního práva poskytují obviněnému z trestného činu. Od okamžiku, kdy byla ratifikována Úmluva, není rozhodné, zda pozitivní právo označuje určité deliktní jednání za trestný čin nebo za správní delikt. Přijetí tohoto principu pak znamená, že nelze trestat podle starého práva v době účinnosti práva nového, jestliže nová právní úprava konkrétní skutkovou podstatu nepřevzala. Analogicky to platí i tehdy, jestliže nová úprava stanoví mírnější sankce za stejné jednání (například nižší výměru pokuty).¹³

Zásada nullum crimen sine lege

Správní sankce a podmínky, za nichž mohou být použity, musí stanovit zákon. Správní trestání je přísně vázáno zásadou zákonnosti. Má-li být tedy dodržena zásada *nullum crimen sine lege*, pak jedním ze základních požadavků-který byl sice formulován pro oblast trestního práva, avšak na jehož bezpodmínečné splnění nelze rezignovat ani v oblasti správního řízení, zvláště tam, kde dochází ke správnímu trestání – je požadavek určitého, jasného a přesného vyjádření skutkové podstaty správního deliktu, za který byla původnímu delikventovi udělena sankce. Existenci správního deliktu může správní orgán konstatovat a za spáchání takového správního deliktu postihnout konkrétní subjekt toliko tehdy, jsou-li jednáním, jež je v rámci správního řízení zjištěno, naplněny všechny znaky deliktu, které se podávají z konkrétní skutkové podstaty obsažené v zákoně.¹⁴

Analogie ve správním trestání

Užití analogie (zákona nebo práva) v oblasti správního trestání je možné jen omezeně, a to vždy jen ve prospěch pachatele správního deliktu.¹⁵

1.4 Obecné principy v aktuální judikatuře

Jelikož je právní úprava správních deliktů roztržštěná do zvláštních zákonů, v nichž chybí jednotná úprava základních procesních institutů, je judikatura soudů zcela nezbytným zdro-

---

¹³ Rozsudek NSS ze dne 27.10.2004, sp.zn. 6 A 126/2002

¹⁴ Rozsudek NSS ze dne 23.9.2004, sp. zn. 6 A 173/2002

¹⁵ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 29.12.1997, sp. zn. 6 A 226/1995

jem pro pochopení mantinelů, v jejichž rámci se správní trestání podnikatelů musí vždy pohybovat.

Dle aktuální judikatury soudů jsou správní delikty právnických osob, resp. podnikajících fyzických osob, ve srovnání s trestnými činy jinou formu protiprávního společensky nebezpečného jednání, pro jejichž trestnost platí podobné principy a pravidla jako v případě trestných činů. Nejvyšší správní soud ČR dospěl při svém rozhodování¹⁶ k zásadnímu principu ovládajícímu správní trestání právnických osob, a sice že trestnost správních deliktů se řídí obdobnými principy jako trestnost trestných činů. Pro trestnost jednání tedy musí být naplněna i materiální stránka deliktu. Správní trestání tudíž stojí na obdobných principech jako trestání soudní, a proto chybí-li např. úprava procesních institutů, je nutné vycházet z principů ovládajících trestání soudní.

Správním deliktem je protiprávní jednání, jehož znaky jsou stanoveny zákonem, správní orgán za ně pak ukládá zákonem stanovený trest. Jedná se o protiprávní jednání bez ohledu na zavinění, zpravidla výslovně označené zákonem jako správní delikt. Věcný rozdíl mezi trestnými činy a správními delikty nebývá vždy zcela zřejmý, může být i výsledkem politického rozhodnutí („dekriminalizace“), a je běžné, že skutky trestané právním řádem jednoho státu nebo v určité době jako trestné činy jsou podle právního řádu jiného státu nebo v jiné době „pouze“ správními delikty a naopak. Jako příklad lze uvést někdy převrácený poměr u peněžitých sankcí: stamilionové pokuty, hrozící za některé správní delikty, a více než desetinasobně přesahují možnou výměru peněžitého trestu podle trestního zákona. Také proto pro trestnost správních deliktů musí platit obdobné principy a pravidla jako pro trestnost trestných činů. V tomto směru lze odkázat i na Úmluvu, která podle stabilní judikatury Evropského soudu pro lidská práva „trestním obviněním“ ve smyslu svého článku 6 odst. 1 rozumí i řízení o sankcích ukládaných správními úřady za přešůpek nebo jiný správní delikt.¹⁷

Podstatou správních deliktů je postih za jednání v rozporu s právem. K jeho trestnosti však nepostačuje, že jednání po formální stránce vykazuje znaky skutkové podstaty deliktu, pokud zároveň není jednáním společensky nebezpečným (škodlivým). Jinými slovy, aby mohlo

---

¹⁶ Rozhodnutí NSS ze dne 31.5.2007, č.j. 8 As 17/2007-135

být určité protiprávní jednání kvalifikováno jako správní delikt, musí být kromě formálních znaků deliktního jednání naplněna i materiální stránka deliktu, a jednání musí vykazovat určitou míru společenské nebezpečnosti ve vztahu k porušené povinnosti, stanovené zákonem na ochranu odpovídajících hodnot.

Materiální stránka protiprávního jednání se tak i v případě správních deliktů musí projevit nejen při stanovení výše sankce, ale již při posuzování trestnosti právně závadného jednání. NSS proto uzavírá, že i u správních deliktů je nezbytné posuzovat materiální stránku deliktu a je třeba zkoumat, jaký zájem společnosti je porušeným ustanovením chráněn, zda byl posuzovaným jednáním porušen, popř. v jaké intenzitě se tak stalo. Měly by být aplikovány okolnosti vylučující odpovědnost. Na rozdíl od trestných činů a přestupků nejsou u správních deliktů okolnosti vylučující odpovědnost zákonem (respektive jednotlivými zvláštními zákony upravujícími správní delikty) upraveny, což však neznamená, že by je neměly správní orgány aplikovat.¹⁸

---

¹⁷ HRABÁK, J. Správní trestání právnických osob v rozhodovací praxi soudů. Právní rádce 11/2008

¹⁸ HRABÁK, J. Správní trestání právnických osob v rozhodovací praxi soudů. Právní rádce 11/2008

2 TYPY A FUNKCE SANKCÍ

2.1 Sankce ve správním trestání

Sankce jsou právním následkem správního deliktu právnické osoby a smíšeného správního deliktu. Sankce lze stanovit pouze zákonem při respektování práv a svobod zaručených Ústavou ČR, Listinou základních práv a svobod a mezinárodními smlouvami. Aby byla účinně zabezpečena ochrana zájmů a hodnot společnosti i jednotlivců, musí být druhy a výše sankcí stanoveny tak, aby odpovídaly charakteru a závažnosti protiprávního jednání, braly ohled na majetkové a jiné výhody, které pachatel deliktem nabyt, apod. Zvyšování horní hranice, příp. stanovení spodní hranice sankce musí odpovídat zásadě proporcionality ve vztahu k účelu zásahu do majetkových poměrů jedince. Zakotvení minimální výše pokuty umožňuje odlišit závažnost či společenskou škodlivost určitých typů protiprávního jednání, může být prostředkem ochrany před eventuální diskriminací, na druhé straně vede k omezení možnosti správního orgánu přihlídnout ke konkrétním okolnostem případu, osobě delikventa a k jeho poměrům. Musí být stanovena tak, aby uložení pokuty, byť i v minimální výši, nemělo pro odpovědnou osobu likvidační charakter, případně aby nezpůsobovalo, že podnikatelská činnost po značné časové období ztratí jakýkoliv smysl. Stanovením minimální výše pokuty a s tím spojenými problémy se budu zabývat v části praktické.

Potřeba reagovat adekvátními prostředky na porušování nebo neplnění právních povinností právnickými osobami vyplývá zejména ze stále vzrůstajícího vlivu a moci průmyslových, obchodních i jiných společností, jejichž protiprávní aktivity mají závažné následky. Sankce ukládané pouze fyzickým osobám se ukázaly jako málo efektivní (prokazování viny, nízké sankce s nemožností jejich vymáhání v důsledku nesolventnosti pachatele apod.).

Naše platná právní úprava postihu porušování právních povinností právnickou osobou je založena na odpovědnosti právnické osoby za správní delikt. Rozumí se jím protiprávní jednání právnické osoby, jehož znaky jsou stanoveny zákonem, za které ukládá správní orgán trestní sankci stanovenou tímto zákonem. Subjektem odpovědnosti je právnická osoba jako celek. Odpovědnosti za správní delikt podléhají za stejných podmínek jako právnické osoby rovněž fyzické osoby při výkonu podnikání nebo v souvislosti s podnikáním nebo při výkonu jiných kvalifikovaných činností. Zvláštní zákony upravující jednotlivé oblasti veřejné správy často nerozlišují, zda odpovědnou osobou je právnická osoba nebo fyzická osoba

(např. celní kodex hovoří o deklarantovi, dopravci, hlavním povinném v celním režimu tranzit apod.), a kladou při postihu primárně důraz na charakter prováděné činnosti. Odpovědnost je uplatňována za podmínek zásadně shodných pro obě kategorie subjektů. Skutkové podstaty jsou stanoveny shodně pro právnické i fyzické osoby, neliší se zásadně ani výše ukládaných pokut. Tyto správní delikty, jejichž jednotícím znakem je charakter prováděné činnosti bez ohledu na subjekt, který je vykonává, se označují jako tzv. smíšené správní delikty nebo delikty smíšené povahy, příp. též správní delikty podnikatelů. Jiné zákony pak upravují subjekt deliktu zcela obecně, takže jej může spáchat kterákoli fyzická i právnická osoba (např. zákon o platbách v hotovosti, kterému se budu také věnovat v praktické části).

Právní úprava správních deliktů právnických osob a podnikajících fyzických osob je roztržena do mnoha zvláštních právních předpisů a na rozdíl od právní úpravy přestupků provedené v zákoně o přestupcích, přímo nepočítá s mnoha instituty při procesním projednávání správních deliktů.¹⁹ Jelikož neexistuje obecná úprava základů odpovědnosti za tyto správní delikty, je potom velmi obtížné dostát požadavkům na úplnost a nerozpornost sankčních ustanovení zvláštních zákonů.

K uplatnění odpovědnosti za správní delikt právnické osoby a smíšený správní delikt je nutné, aby jednání naplnilo jak obecné znaky správního deliktu (protiprávnost jednání, existence odpovědné osoby, trestnost stanovená zákonem), tak znaky některé konkrétní skutkové podstaty uvedené ve zvláštním zákoně. Znaky určující skutkovou podstatu se člení na znaky charakterizující objekt, objektivní stránku, subjekt a subjektivní stránku deliktu. Kromě formálních znaků je nezbytné naplnit i materiální znak deliktu.

2.2 Typy sankcí

Obecnou sankcí ukládanou za správní delikt právnické osoby a za smíšený správní delikt je peněžitý trest – pokuta. Podle některých zákonů je možné uložit i jinou sankci, např. propadnutí věci (zboží) nebo zákaz činnosti. Výše pokuty je nejčastěji určena sazbou sankce.²⁰

Při ukládání (vyměřování) sankcí správní orgán posuzuje všechny okolnosti spáchaného deliktu, možnosti nápravy u odpovědné osoby, zajištění ochrany společenských zájmů. Po-

---

¹⁹ HRABÁK, J. Správní trestání právnických osob v rozhodovací praxi soudů. Právní rádce 11/2008

kutu za správní delikt lze uložit v určitém rozpětí jako relativně neurčitou sankci, proto správní orgán musí užít správní uvážení a zabývat se všemi hledisky, významnými pro konkrétní případ, bez ohledu na to, zda zákon hlediska pro výměru sankce obsahuje či nikoli, zda je jejich výčet demonstrativní nebo taxativní. Pokuta musí efektivně působit jako trest i jako odstrašení, jako majetková sankce má být individualizovaná a přiměřená, musí reflektovat i majetkové poměry potrestaného. Stanovení výše pokuty je výsledkem správního uvážení, jehož užití je právem i povinností správního orgánu. Volnou úvahu nemohou nahradit ani vyloučit případné matematicky vyjádřené modelové situace či propočty, popř. interní „sazebník“ jako metodická pomůcka.²¹

Dle judikatury není nezákonné, když správní orgán užije metodické pomůcky pro stanovení výše pokuty také interního „sazebníku“, jestliže se takového sazebníku jako závazné normy v rozhodnutí nedovolává a výši pokuty odůvodnil zákonnými kritérii.

Právní úprava pamatuje také na upuštění od uložení sankce. Např. celní zákon stanoví také zvláštní liberační důvod, a to, že osoba, která učinila chybu v podaném celním prohlášení a prokázala, že učinila veškeré kroky potřebné k zajištění správných a přesných údajů, nebo jestliže k porušení celních předpisů došlo v důsledku vyšší moci, nehody nebo jiných okolností, které nemohla dotčená osoba ovlivnit, a tyto skutečnosti byly celním orgánům prokázány. Uvedeným liberačním důvodem se budu zabývat v praktické části nazvané „Celní delikty“. Správní orgán pak v rozhodnutí o správním deliktu vysloví pouze vinu odpovědné osoby, popř. též povinnost uhradit náklady řízení.

Obecně nejsou nastavena pravidla pro ukládání sankcí při (jednočinném i vícečinném) souběhu deliktů. Avšak některé zákony upravují užití tzv. absorpční metody, podle které správní orgán vyměří sankci podle ustanovení vztahujícího se na delikt nejpřísněji postižitelný (úhrnnou sankci). Při ukládání sankce musí správní orgán vzít v úvahu i existenci recidivy. Recidiva je obecně jedním z hledisek pro vyměření sankce, některé zákony kromě toho umožňují uložit při recidivě zvýšenou sankci.

Sankce propadnutí věci se ukládá společně se sankcí pokuty tam, kde to předpokládá zákon. Institut propadnutí věci je zmiňován v mnoha právních předpisech, přičemž vždy re-

---

²⁰ MATES, P. a kol. Základy správního práva trestního. 5. vyd. Praha: C.H.Beck 2002, str. 171

spektuje účel trestu, který má mít především výchovný charakter. Výslovně je v těchto normách uvedeno, že hodnota věci nesmí být v nápadném nepoměru k povaze deliktu, tím je dán výslovný zákaz nepřiměřeného zásahu do vlastnického práva nad rámec sledovaný zákonem (rozvedeno dále v části praktické).

Např. celní zákon umožňuje v ustanovení § 300 vyslovit propadnutí zboží, jestliže zboží náleží právnické osobě, která se dopustila celního deliktu, a zboží bylo ke spáchání celního deliktu užito nebo určeno, anebo bylo celním deliktem získáno nebo bylo nabyto za zboží celním deliktem získané. Vlastníkem propadlého zboží se stává stát. Za celní delikt je možné sankci propadnutí zboží uložit samostatně nebo společně se sankcí pokuty.

Vedle sankcí je právním následkem spáchání deliktu v některých případech ochranné opatření. Je též prostředkem k dosažení účelu trestních ustanovení, liší se však způsobem jeho uskutečnění, újma způsobená jeho výkonem je pouze jeho nevyhnutelným účinkem, má především preventivní a zabezpečovací funkci. Jeho uložení je možné jen tam, kde to zákon připouští.²² Jedná se např. o institut zabránění zboží u celních deliktů podle celního zákona a zabránění věci u jiných správních deliktů dle zákona na ochranu spotřebitele, zákona o povinném značení lihu atd. Vlastníkem zabraněného zboží se stává stát.

2.3 Funkce sankcí a výše stanovení pokuty

Jak plyne z judikatury, nehraje při určení výše sankce roli samotné podřazení jednání pod zákonnou skutkovou podstatu, nýbrž intenzita, kterou jednání zvyšuje pravděpodobnost ohrožení chráněného zájmu. Při rozhodování o výši sankce je třeba kromě obecných kritérií zohlednit především specifická kritéria stanovená pro tuto konkrétní formu správního trestání. Tato kritéria většinou stanoví zvláštní právní předpis, v němž je správní delikt definován. V posuzování hodnocení těchto kritérií ve vztahu k sankcionovanému jednání je třeba hledat odpověď na otázku, zda byla uložená sankce za správní delikt přiměřená či nikoliv.²³

Správní orgán je tak povinen se při ukládání sankce zabývat podrobně všemi hledisky, které mu zákon předkládá a podrobně a přesvědčivě odůvodnit, ke kterému hledisku přihlédl, a

---

²¹ MATES, P. a kol. Základy správního práva trestního. 5. vyd. Praha: C.H.Beck 2002, str. 172

²² MATES, P. a kol. Základy správního práva trestního. 5. vyd. Praha: C.H.Beck 2002, str. 173

²³ HRABÁK, J. Správní trestání právnických osob v rozhodovací praxi soudů. Právní rádce 11/2008

navíc podrobně odůvodnit, jaký vliv mělo toto hledisko na konečnou výši pokuty. Výše uložené pokuty tak musí být v každém rozhodnutí zdůvodněna způsobem nepřipouštějícím rozumné pochyby o tom, že právě taková výše pokuty odpovídá konkrétním okolnostem individuálního případu.

Ustálenou judikaturou je řešena také otázka soudního přezkumu správního uvážení, co do samotného naplnění neurčitého pojmu jednáním účastníka řízení a co do výše pokuty. Při interpretaci neurčitého pojmu a podřazení jednání delikventa pod jeho rozsah se jedná o výlučnou pravomoc příslušného správního orgánu dotvářet právo, kterou zákonodárce svě- řuje pouze jemu, nikoliv však soudu. Soudu nepřisluší, aby správní orgán nahradil, provedl sám vlastní hodnocení a učinil závěr, zda předmětné jednání naplnilo či nenaplnilo neurčitý právní pojem, neboť by takovým nepřipustným způsobem zasáhl do činnosti správního orgánu. Naopak uvážení správního orgánu co do výše sankce za správní delikt je soudně přezkoumatelné v tzv. v plné jurisdikci, neboť soud je oprávněn v souladu s § 78 odst. 2 zákona č. 150/2002, soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, od pokuty upustit či její výši tzv. moderovat, tedy snížit v případě, že shledá výši pokuty uloženou správním orgánem jako zjevně nepřiměřenou okolnostem spáchání deliktu. Ani při posuzování výše správní sankce však nemůže správní orgán postupovat benevolentně. Pokuty ukládané za správní delikty právnických osob mnohdy dosahují vysokých částek, a tudíž představují podstatný zásah do majetkových práv delikventa. Sankce nemůže být zanedbatelná, musí rovněž reflektovat majetkové poměry delikventa: „*Preventivní úloha postihu* nespočívá jen v účinku vůči delikventovi. Postih musí mít sílu odradit od nezákonného postupu i jiné nositele stejných zákonných povinností, tento účinek pak může vyvolat jen postih odpovídající významu chráněného zájmu, včas a věcně správně vyvozený. Jde-li o finanční postih, musí být znatelný v majetkové sféře delikventa, tedy být nikoli pro něho zanedbatelný, a nutně tak musí v sobě obsahovat i *represivní složku*. V opačném případě by totiž postih delikventa smysl postrádal. Dle názoru NSS, jakož i další jeho judikaturou preventivní prvek postihu chování *contra legem* spočívá nejen v tom, že samotného delikventa odradí od opakování nezákonného jednání, ale i ostatní subjekty vázané týmiž povinnostmi vede k jejich řádnému plnění. Výše postihu proto obecně nemůže být tak nízká, že by tohoto preventivního účinku vůči všem ostatním naprosto pozbyla.

Ostatně i ÚS poukázal na to, že má-li být *pokuta individualizovaná a přiměřená*, musí reflektovat i majetkové poměry potrestaného. Sankce nemůže být nepřiměřená, respektive

likvidační. Pokuta v likvidační výši představuje v zásadě „nejtvrdší“ případ zásahu do majetkových poměrů, jenž ostatně může současně vést i k porušení čl. 26 odst. 1 LZPS, přitom není vyloučeno vztáhnout závěr o značné intenzitě zásahu do vlastnického práva i na takové případy, v nichž pokuta natolik přesáhne možné výnosy, že se podnikatelská činnost v podstatě stává „bezúčelnou“ (tj. směřující pouze k úhradě uložené pokuty po značné časové období).

Evropský soudní dvůr se k výši správní sankce vyjádřil v tom smyslu, že správní nebo represivní opatření nesmějí překročit rámec toho, co je nezbytné k dosažení sledovaných cílů, a sankce nesmí být natolik nepřiměřená ve vztahu k závažnosti porušení předpisů, aby se stala překážkou svobodám zakotveným ve Smlouvě o ES. Rozlišovací kritéria mezi jednotlivými druhy deliktů dle závažnosti je míra jejich typové společenské nebezpečnosti vyjádřena ve znacích skutkové podstaty – u jiných správních deliktů pak ještě okruh subjektů, které se deliktu mohou dopustit.

2.4 Správní uvážení při ukládání sankcí

Správní trestání se uskutečňuje v limitech daných tzv. správním uvážením. Jde o tzv. diskreční oprávnění správního orgánu udělit sankci v rozmezí stanoveném příslušnou právní normou.

Tento institut je v právu nezbytným, ale na druhé straně institutem někdy přinášejícím narušení zásady právní jistoty adresátů právních norem. Na jedné straně je nutnost vyjádřit možnost konkrétní formy a výše postihu určitými mantinely, v jejichž rámci by se konečná výše sankce měla pohybovat po zohlednění okolností každého jednotlivého případu. Na straně druhé je třeba znát přesná, určitá, jasně deklarovaná, svojí výší limitovaná a soudem v rámci soudního přezkumu dostatečně efektivně kontrolovatelná pravidla, podle nichž bude správní orgán konkrétní sankci udělovat. Bez těchto pravidel by totiž správní uvážení, i s vědomím možnosti následného soudního přezkumu, bylo prostředkem nikoliv „upřesňování“ určitých pravidel v rámci předem stanovených limitů, jež jsou jejich potenciálním adresátům obecně známy, ale prostředkem neudržitelné „expanze“ právních norem, jež by mohla mít fatální důsledky pro právní jistotu právních subjektů a mohla by se stát nástrojem „vytváření“ práva v otázce sankcí.

Nejtypičtější a nejfrekventovanější sankcí, kterou lze uložit za správní delikt je pokuta. Diskrece správních orgánů v otázce uložení pokuty je možná tehdy, když zákon poskytuje volný prostor rozhodování v hranicích, které stanoví. Jedná se např. o alternativní možnosti rozhodnutí správních orgánů o uložení pokuty (např. kombinace maximální, pevně stanovené hranice výše pokuty a pohyblivého kritéria), nebo může být tento prostor vyjádřen současným stanovením minimální a maximální hranice pokuty nebo určením výlučně maximální či minimální výše pokuty s případným uvedením kritérií pro její stanovení apod. Stanovení výlučně dolní hranice pokuty bez současného stanovení horní hranice pokuty by ve svém důsledku znamenalo neomezenou volnou úvahu správních orgánů, která by v současném moderním právním státě měla být striktně odmítána. Horní hranice výše pokuty je nepřekročitelná, správní orgán nemůže uložit pokutu vyšší, než stanoví zákon a naopak nemůže uložit pokutu nižší, než je stanovena dolní hranice. Otázkou zákonné úpravy dolní hranice pokuty se v několika případech zabýval ÚS.²⁴ V prvním rozhodnutí je uvedeno, že zákonem stanovená minimální výše pokuty musí být nastavena tak, aby alespoň do určité míry umožnila zohlednit majetkové a osobní poměry delikventa tak, aby uložení pokuty, byť i v minimální výši, nemělo pro delikventa likvidační účinek, případně aby nebylo způsobeno, že podnikatelská činnost po několikaleté časové období ztratí jakýkoliv smysl. V druhém rozhodnutí bylo konstatováno, že pokuta může za určitých okolností představovat zásah do základního práva dle čl. 11 odst. 1 LZPS, a to v případě, pokud zasahuje do majetkových poměrů jedince se značnou intenzitou. Stanovování a zvyšování dolní hranice sankce neumožňuje vždy uplatnit zásah přiměřený a může mít ve vztahu k subjektům, jimž je sankce v podobě pokuty ukládána, někdy i charakter likvidační.

Nelze však opomenout skutečnost, že jakkoliv má správní orgán při ukládání pokuty volnost správního uvážení, je vázán základními principy správního rozhodování, včetně povinnosti rozhodovat v obdobných případech obdobným způsobem.

Diskreční oprávnění správních orgánů v otázkách správního trestání musí mít zejména s ohledem na zásadu právní jistoty nezbytně své limity, a to i navzdory existující možnosti soudního přezkumu. Bez těchto limitů by hrozilo nebezpečí svévole správních orgánů a je-

---

²⁴ ONDREJOVÁ, D. Limity diskrečního oprávnění v otázkách správního trestání správními orgány a meze soudního přezkumu. Právní rozhledy 10/2009

jich diskreční oprávnění při správním trestání by se mohlo stát prostředkem expanze a nikoliv specifikace právních norem. Významným nástrojem vytvářejícím limity správního uvážení správních orgánů při správním trestání je judikatura. Nejvíce problematickým se zdá být zvážení všech kritérií, jež člověk „musí“ či „mohou“ správní orgány při správním trestání užívat, zejména jedna ze základních zásad, konkrétně zákaz likvidačního účinku pokuty a otázka právního nástupnictví do povinnosti zaplatit uloženou sankci.

2.5 Likvidační účinek sankce

Podle současné judikatury nelze uložit osobě pokutu, která by byla svým charakterem pokutou likvidační. Závisí to na okolnostech jednotlivých případů, kdy bude pro konkrétní osobu likvidační a pro jinou nemusí představovat ani částečné naplnění represivní funkce.

Ovšem zákaz likvidačního účinku správní sankce vyplývá i z předpisů nejvyšší právní síly.

LZPS obsahuje v čl. 1 zásadu rovnosti v právech (osoby disponující značnými finančními prostředky a osoby, jejichž majetkové poměry jsou mizivé) a na základě čl. 11 má každý právo vlastnit majetek, přičemž vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu. V čl. 26 LZPS je zakotveno právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost. V oblasti správního trestání lze podle judikatury ESD, ESPLP a ÚS aplikovat zásady práva trestního, avšak stejně tak jako v případě trestního práva je zakázána jako sankce za trestný čin likvidace fyzické osoby (zákaz trestu smrti) i osoby právnické. Např. velmi vysoká pokuta může pro někoho mít do jisté míry podobnost trestu smrti (nedostatek finančních prostředků může konkrétní osobu dostat na samé „dno“ svého bytí).²⁵

Naopak Úmluva nevyklučuje, aby v případě, kdy určitá osoba poruší právní předpis, který umožňuje správnímu orgánu udělit za takové jednání určitou sankci, byla taková sankce likvidační, stanoví-li předpoklady jejího udělení a její výši zákon a je-li tato udělována ve veřejném zájmu (čl. 1 dodatkového protokolu č. 1). V čl. 26 LZPS je zakotveno právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost. V čl. 26 odst. 2 LZPS je obsaženo omezení uvedeného práva tak, že zákon může stanovit podmínky nebo omezení pro výkon

---

²⁵ ONDREJOVÁ, D. Limity diskrečního oprávnění v otázkách správního trestání správními orgány a meze soudního přezkumu. Právní rozhledy 10/2009

určitých povolání nebo činností. Nabízí se tedy otázka, proč by v určitém případě pokut neměla být likvidační, když právní předpis určité jednání jasně, určitě a transparentně zakazuje, stanoví za něj sankci ve zcela určité výši. Pokud tedy subjekt na základě vlastní volby (rozhodnutí) zakázanou „dohodu“ uzavře, vydává se tak sám dobrovolně „vstříc“ správnímu řízení o udělení sankce, která by po zvážení veškerých okolností daného případu, zejména s ohledem na závažnost porušení právní normy a následky takového jednání, měla být skutečnou „sankcí“, a to objektivní, aby byla odstrašujícím příkladem pro ostatní účastníky řízení a naplňovala tak svoji skutečnou represivní funkci.

O likvidačním účinku správních pokut ve vztahu k právnickým osobám by se dalo uvažovat zejména v případech zvláště závažných porušení práva. Existuje tedy použitelný důvod, proč chránit podnikatele, kteří porušují právní předpisy, před tím, aby sankce za jejich jednání byla ve svém důsledku pro tyto likvidační?²⁶

Dle analýzy NSS²⁷ lze úpravu kritérií pro výši sankce u jiných správních deliktů obsaženou v jednotlivých zákonech rozdělit do čtyř základních kategorií: (1) taxativně stanovená kritéria obsahující též osobní a majetkové poměry delikventa, (2) demonstrativně nastavená kritéria obsahující též osobní a majetkové poměry delikventa, (3) demonstrativně nastavená kritéria bez zmínky o osobních a majetkových poměrech delikventa, (4) taxativně stanovená kritéria bez zmínky o osobních a majetkových poměrech delikventa a konečně (5) normy, které neobsahují vůbec žádná kritéria, ke kterým má správní orgán při stanovení výše pokuty přihlížet.

Podle prvního senátu NSS vzbuzuje problém toliko situace uvedená pod (4), neboť ve všech ostatních případech je možno k osobním a majetkovým poměrům přihlídnout. Tato situace se však zdá být v právních předpisech zdaleka nejčastější. První senát dále upozorňuje na judikaturu ÚS týkající se zákazu likvidačních pokut, kterou považuje pro danou otázku za klíčovou. Na prvním místě přitom první senát zmiňuje plenární nález ze dne 13. 8. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 3/02, jímž ÚS zrušil část ustanovení § 106 odst. 3 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), platného v době nálezu soudu, která

---

²⁶ ONDREJOVÁ, D. Limity diskrečního oprávnění v otázkách správního trestání správními orgány a meze soudního přezkumu. Právní rozhledy 10/2009

²⁷ Rozsudek NSS ze dne 17.6.2010, sp.zn. 1 As 14/2010-112, Rozsudek NSS ze dne 15.12.2010, sp.zn. 5

stanovila dolní hranici pokuty za jiný správní delikt dle stavebního zákona ve výši 500000 Kč. ÚS posuzoval, zda toto zákonodárcem zvolené řešení je legitimním zásahem do základních práv – v daném případě do práva vlastnit majetek. ÚS přitom vycházel z toho, že ne každé odnětí majetku na základě pokut, příp. poplatků a daní zakládá zásah do vlastnických práv, nýbrž jen takové, jež majetkové vztahy dotčeného subjektu zásadně mění, tj. tak, že mění celkovou majetkovou pozici „zmařením *samé podstaty majetku*“. V případě podnikajících osob je vyloučen zásah, v jehož důsledku by byla „zničena majetková základna pro další podnikatelskou činnost“. Nepřípustné jsou tudíž podle ÚS takové pokuty, jež mají „likvidační charakter“, čímž ÚS rozumí i takové případy, v nichž pokuta natolik přesáhne možné výnosy z podnikání, že se podnikatelská činnost v podstatě stává bezúčelnou (tj. směřující pouze k úhradě uložené pokuty po značné časové období). ÚS dále upozornil na nebezpečí likvidační pokuty spočívající v dopadech na pachatelovo okolí, a to zejména u podnikajících fyzických osob vzhledem k tomu, že není oddělen jejich soukromý majetek a majetek určený k podnikání. V daném případě dospěl ÚS k závěru, že posuzovaná dolní hranice výše pokuty je v rozporu s čl. 11 LZPS a čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Úmluvě, neboť „paušalizuje závažnost protiprávního jednání, což vede k omezení možnosti správního orgánu přihlédnout ke konkrétním okolnostem případu, osobě delikventa a k jeho poměrům“. Jak již tedy bylo řečeno, správní orgán musí v uvedeném rozsahu k osobním a majetkovým poměrům pachatele přihlédnout, aby se vyhnul uložení likvidační pokuty.

Likvidační pokutou přitom rozšířený senát rozumí sankci, která je nepřiměřená osobním a majetkovým poměrům pachatele deliktu do té míry, že je způsobilá mu sama o sobě přivodit platební neschopnost či ho donutit ukončit podnikatelskou činnost, nebo se v důsledku takové pokuty může stát na dlouhou dobu v podstatě jediným smyslem jeho podnikatelské činnosti splácení této pokuty a zároveň je zde reálné riziko, že se pachatel, případně i jeho rodina (jde-li o podnikající fyzickou osobu) na základě této pokuty dostanou do existenčních potíží. Pro úplnost rozšířený senát dodává, že výše uvedené závěry platí v první řadě pro ukládání pokut za jiné správní delikty podnikajícím fyzickým osobám.

Zároveň je ovšem třeba brát v úvahu i to, že na rozdíl od přestupků i trestných činů se mohou jiných správních deliktů dopustit a z velké části se také dopouštějí právnické osoby. Přitom je zřejmé, že pojem osobní a majetkové poměry bude mít u právnických osob, jakožto subjektů konstruovaných na základě právní fikce, poněkud odlišný význam, než je tomu u fyzických osob. V této souvislosti lze zmínit nový návrh zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, který byl Ministerstvem spravedlnosti ČR předložen do meziresortního připomínkového řízení a který v § 14 odst. 1 soudu ukládá, aby v rámci stanovení druhu trestu a jeho výměry přihlédl mimo jiné „k poměrům právnické osoby, včetně její dosavadní činnosti a jejích majetkových poměrů“ a také „k účinkům a důsledkům, které lze očekávat od trestu pro budoucí činnost právnické osoby, jakož i důsledkům, které může mít uložení trestu na třetí osoby“. Přesto tento návrh zákona obsahuje vedle peněžitého trestu a trestu zákazu činnosti také trest propadnutí majetku a dokonce trest zrušení právnické osoby, vychází tedy z toho, že i takové „likvidační“ sankce je nutno považovat za přiměřené v případech, kdy účelu trestu nemůže být dosaženo mírnějšími prostředky. Za situace, kdy obdobný návrh zákona o trestní odpovědnosti právnických osob v ČR prozatím neuspěl je podle názoru rozšířeného senátu nutno připustit sice spíše ojedinělé, ale přesto za mimořádných okolností přípustné výjimky ze zákazu likvidačního charakteru pokut ukládaných za jiné správní delikty právnickým osobám. Bude tomu tak u zvláště závažných správních deliktů spáchaných právnickými osobami, nebo v situaci, kdy se právnická osoba závažných správních deliktů dopouští opakovaně a předchozí mírnější sankce se ukázaly jako neúčinné, nebo v případech, kdy samotná právnická osoba byla fakticky založena za účelem provádění protiprávní činnosti, a je zde tak velmi silný veřejný zájem na tom, aby tato právnická osoba v daném oboru činnosti již nepůsobila, a zároveň podle příslušné právní úpravy není možné za daný správní delikt uložit právnické osobě trest zákazu činnosti či jiný trest s obdobným účinkem.

Za zcela mimořádných okolností by bylo dle přesvědčení rozšířeného senátu nutno připustit uložení likvidační pokuty i podnikající fyzické osobě, a to právě v situaci, kdy požadovaného účelu trestu již nemůže být dosaženo mírnějšími pokutami a zároveň není možné volit pro tento účel jiný druh sankce. I likvidační výše pokuty může za těchto výjimečných okolností odpovídat zásadě proporcionality, z níž vycházel ÚS ve výše zmíněných nálezech, a být tedy v souladu s ústavním pořádkem.

Závěrem je nutné říci, že by mělo jít svým způsobem o ojedinělý institut s tím, že uložená pokuta by měla opravdu nepřipustný likvidační účinek, ale ne takový, který by byl účastníkem řízení pocíťován jen jako hodně nepříjemný. Tak jako k dalším úkonům v rámci správního řízení je dle mého názoru nutné přistupovat „selským“ rozumem, neboť i v mé praxi se vyskytly případy, kdy udělení pokuty za jiný správní delikt ve výši 4000 Kč či 6000 Kč byly ze strany účastníků řízení (fyzické osoby podnikatelé), vnímány jako likvidační. Uvedenými příklady v rámci posuzování výše sankce a vnímání jejího likvidačního účinku účastníkem řízení se budu zabývat v praktické části.

2.6 Právní nástupnictví při správním trestání

Podstata problému spočívá v tom, že pokud správní orgán udělí určité právnické osobě pokutu za protiprávní jednání a tento subjekt právně zanikne bez likvidace, musíme si položit otázku, zda na jeho právního nástupce přechází rovněž povinnosti k zaplacení pokuty či nikoliv. Uvedené osvětluje následující judikatura.

Vrchní soud v Praze ve svém rozhodnutí²⁸ uvedl, že „jestliže po podaném odvolání v řízení o uložení pokuty za správní delikt zanikl právní subjekt, s nímž bylo řízení vedeno, lze rozhodnutí o zamítnutí odvolání a potvrzení rozhodnutí prvního stupně doručit univerzálnímu právnímu nástupci, který nastoupil do práv v okamžiku zániku předchůdce existujících, tedy i do procesních práv plynoucích z jeho účastenství v řízení. Takové doručení má sice za následek vznik formální právní moci rozhodnutí, nikoli však to, že právnímu nástupci vznikají hmotně právní povinnosti (materiální právní moc), např. povinnost zaplatit pokutu, které tu v době přechodu práv nebyly“.

V dalším ze svých rozsudků²⁹ potvrdil Vrchní soud v Praze, že zanikne-li v průběhu řízení právnická osoba, se kterou bylo řízení o uložení pokuty za správní delikt vedeno, nelze pokutu uložit jejímu právnímu nástupci, a to i kdyby přejímal všechna práva a povinnosti v okamžiku zániku svého právního předchůdce existující.

---

²⁸ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 17.2.1995, sp. zn. 6 A 15/1994

²⁹ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 30.4.1996, sp. zn. 6 A 103/1994

NSS³⁰ však v jiné právní věci připomněl tzv. preventivní a represivní úlohu sankcí - „povinnost zaplatit pravomocně uloženou pokutu na právní nástupce v zásadě nepřechází, neboť je vázána na odpovědnou osobu, které byla uložena“. Účelem správní sankce je postihnout pachatele deliktu, kterému byla uložena v rámci odpovědnostního právního vztahu a jenž má ryze osobní a také výchovný charakter. V situaci, kdy stále existuje subjekt, jenž se porušení povinnosti dopustil, nelze přenášet nepříznivé právní důsledky, jež má trestní sankce způsobit pachateli deliktu, na někoho jiného, resp. nelze požadovat, aby újmu nesl ten, kdo se deliktu nedopustil.

---

³⁰ Rozhodnutí NSS ze dne 27.7.2007, sp. zn. 2 As 8/2007

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 SPRÁVNÍ TRESTÁNÍ V PŮSOBNOSTI ORGÁNŮ CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY

Současná podoba Celní správy ČR byla razantně ovlivněna vstupem ČR do EU. Z pohledu celní správy nešlo jen o samotný akt vstupu, ale o dlouhodobé období sblížení celní legislativy a celních postupů s evropskými standardy. ČR se přiblížila ostatním celním správám EU prostřednictvím jednotné unijní legislativy, při zachování národního práva. Přijímáním nových právních norem vyplývají pro celní správu další kompetence, povinnosti a úkoly. Vstup do EU ale znamenal také vznik nových kompetencí a značný posun v zaměření a působení celních orgánů. Snižuje se význam tradiční „celničiny“ - tedy výběr cla a naopak na významu nabývá bezpečnost a zdraví občanů, ochrana společnosti – ať už je to boj proti terorismu, drogám, boj proti padělkům, pašováním cigaret a alkoholu.

Kompetence - oblasti spotřebních daní, statistiky vnitrounijního obchodu, tzv. „elektronické mýtné“, kontrolní vážení vozidel, oblast dodržování duševního vlastnictví a ochrana spotřebitele, činnosti dle zákona o povinném značení lihu.

Organizační strukturu Celní správy ČR tvoří Generální ředitelství cel s pozicí správního úřadu s celostátní působností, dále osm celních ředitelství s pozicí správních úřadů pro oblast celnictví s územní působností stanovenou zákonem a jim podřízených 54 celních úřadů, tedy správních úřadů pro oblast celnictví s územní působností stanovenou rovněž zákonem.

Celní správa je bezpečnostním sborem a její činnost zapadá do systému celního dohledu nad zbožím v rámci jednotného celního území EU. Orgány celní správy mají postavení policejního orgánu, tedy orgánu činného v trestním řízení, a to pokud se předmětné trestní řízení týká vybraných trestných činů např. v oblasti cel, daní, podloudnictví s omamnými látkami, dále v oblasti porušování předpisů o nakládání s kontrolovaným zbožím, technologiemi, rovněž neoprávněného nakládání s nebezpečnými odpady, s chráněnými a volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami, porušování autorského práva, průmyslových práv a práv k ochranné známce atd.

Celní správa ČR je výhradním správcem spotřebních daní. Součástí obecné správy spotřebních daní je také dozor nad dodržováním předpisů o nakládání s vybranými výrobky při jejich výrobě, skladování a dopravy.

Celní správy vzájemně úzce spolupracují, a to na základě mezinárodních smluv, které poskytují právní rámec pro výměnu informací, předávání dokumentů, vzájemnou pomoc při šetřeních týkajících se porušování celních předpisů, apod. Před samotným vstupem ČR do EU došlo k legislativnímu sjednocení Celní správy ČR s celními správami ostatních členských států. Unijní předpisy komplexně upravují oblast celní správy. Celní předpisy ES začaly být po vstupu ČR do EU na jejím území přímo uplatňovány.

Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex (zákoník) Společenství, ve znění pozdějších změn a nařízení (dále jen „celní kodex“) obsahuje veškeré základní ustanovení upravující celní problematiku a celní řízení.

Nařízení komise (EHS) č. 2454/93 ze dne 2. července 1993, kterým se provádí celní kodex, ve znění pozdějších změn a nařízení obsahuje upřesňující a doplňující ustanovení k provádění celního kodexu.

3.1 Působnost Celního úřadu Valašské Meziříčí

Celní úřad je správním úřadem pro oblast celnictví a vykonává působnost v územních obvodech obcí s rozšířenou působností Rožnov pod Radhoštěm, Valašské Meziříčí a Vsetín, která je stanovena zákonem. Celní úřad je prvoinstančním úřadem, jehož nadřízeným (druhoinstančním) orgánem je Celní ředitelství Olomouc, jehož územní obvod je tvořen územními obvody Celních úřadů Olomouc, Prostějov, Přerov, Šumperk, Uherské Hradiště, Valašské Meziříčí a Zlín.

Projednáváním jiných správních deliktů se na celním úřadě zabývá oddělení právní podpory a správy příjmů. Toto je dále složeno z agendy právní podpory, agendy správy příjmů a agendy vymáhání a exekucí.

Jednou z hlavních činností agendy právní podpory je provádění řízení o přestupcích a jiných správních deliktech. Dále se jedná zejména o různá povolovací řízení v režimu správního řádu (např. povolování režimů s hospodářským účinkem, zjednodušených postupů, provozování celních skladů), včetně rozhodování v rámci řádných a mimořádných opravných prostředků. Do oblasti řízení v režimu daňového řádu můžeme zahrnout rozhodnutí, kde je vyměřováno clo, daně a poplatky vybírané při dovozu, rozhodování v rámci řádných a mimořádných opravných prostředků, rozhodnutí o ulehčení plateb cla, daní a poplatků, realizaci celního zástavního práva a jiného zástavního práva a v neposlední řadě vymáhání a da-

ňových exekucí. Na agendě právní podpory pracují čtyři zaměstnanci, kteří zabezpečují výše uvedené činnosti s tím, že dva pracovníci se kromě jiného zabývají agendou správního trestání.

3.2 Jiné správní delikty v působnosti celních orgánů

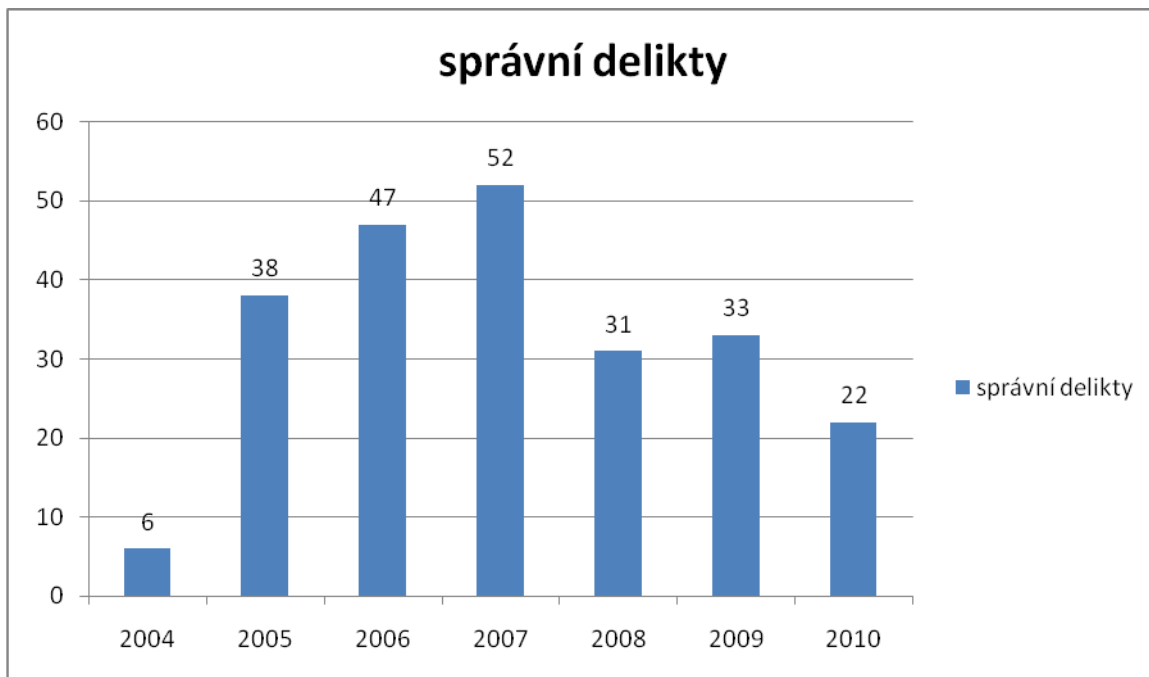
- celní delikty a správní delikt (§ 319 – Intrastat) dle celního zákona
- správní delikty podle zákona č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosu z trestné činnosti, ve znění pozdějších předpisů
- správní delikty podle zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů
- správní delikty podle zákona č. 136/1994 Sb., o barvení a značkování některých uhlovodíkových paliv a maziv, ve znění pozdějších předpisů
- správní delikty dle zákona č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu, zpětného vývozu zboží porušující některá práva duševního vlastnictví a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- správní delikty podle zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů
- správní delikty podle zákona č. 149/2003 Sb., o uvádění do oběhu reprodukčního materiálu lesních dřevin, lesnicky významných druhů a umělých kříženců, určeného k obnově lesa a k zalesňování, ve znění pozdějších předpisů
- správní delikty podle zákona č. 594/2004 Sb., jímž se provádí režim Evropského společenství pro kontrolu vývozu zboží a technologií dvojího užití, ve znění pozdějších předpisů
- správní delikty podle zákona č. 61/1997 Sb., o lihu, ve znění pozdějších předpisů
- správní delikty podle zákona č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti, ve znění pozdějších předpisů

- správní delikty podle zákona č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu a o změně zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů
- správní delikty podle zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- správní delikty podle zákona č. 228/2005 Sb., o kontrole obchodu s výrobky, jejichž držení se v České republice omezuje z bezpečnostních důvodů, ve znění pozdějších předpisů
- správní delikty podle zákona č. 120/2002 Sb., o podmínkách uvádění biocidních přípravků a účinných látek na trh, ve znění pozdějších předpisů
- správní delikty podle zákona č. 455/1991Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů
- správní delikty podle zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů
- správní delikty podle zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, a to v částech čtyřicáté páté pro daně ze zemního plynu a některých dalších plynů, čtyřicáté šesté pro daně z pevných paliv a čtyřicáté sedmé pro daně z elektřiny, ve znění pozdějších předpisů.

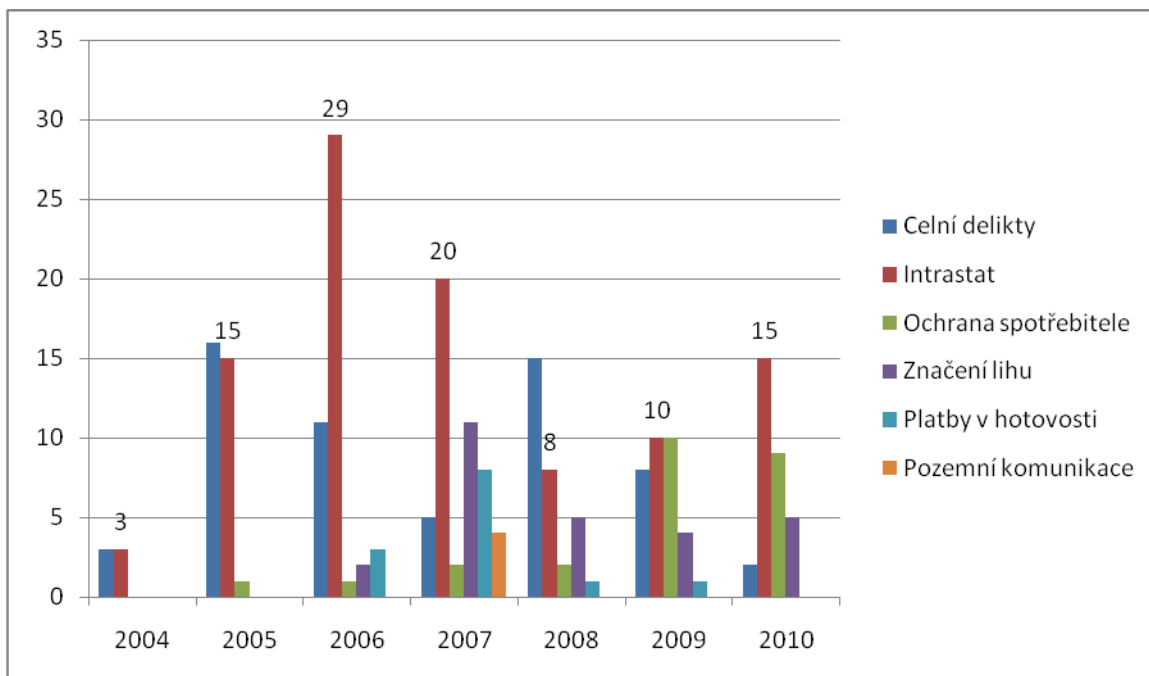
Z důvodu velké škály právních předpisů, jejichž porušováním se celní správa, potažmo celní úřad zabývá, jsem v této práci zohlednil jen některé oblasti správního trestání, které jsou buď z hlediska projednávání zastoupeny v největší míře či aktuální oblasti správního trestání.

3.1 Jiné správní delikty v letech 2004 – 2010

Oddělení právní podpory a správy příjmů projednává jiné správní delikty z úřední povinnosti. V naprosté většině případů je porušení právních předpisů zjištěno samotným celním úřadem. Dále jsou zjištění o porušení právních předpisů postupovány ostatními jinými věcně příslušnými orgány celní správy a Policií ČR.

Graf 1. Celkový evidovaný počet správních deliktů v období 2004 – 2010.

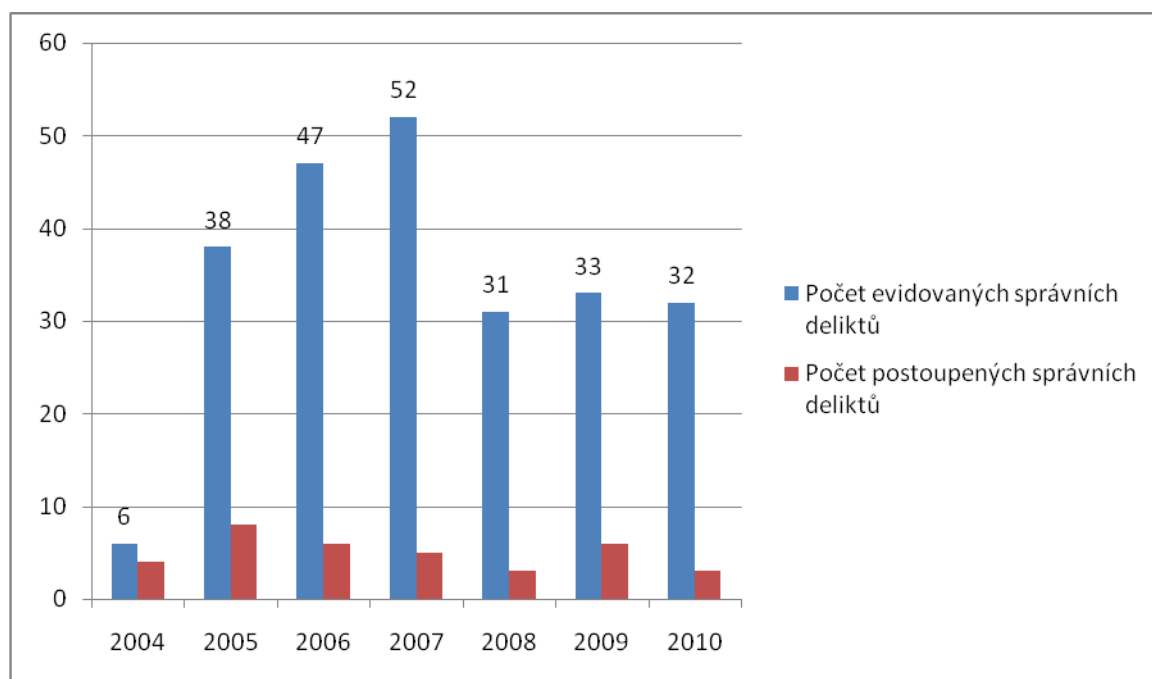

Graf 2. Nejčastěji projednávané správní delikty v období 2004 -2010.

V uvedených grafech jsou uvedeny druhy a počty jednotlivých porušení právních předpisů u jiných správních deliktů za předchozí roky 2004 až 2010. Uvedený přehled je zpracován od konce roku 2004, resp. od vstupu ČR do EU, kdy celní správě přibýly nové kompetence, a to i v oblasti správního trestání.

V grafu č. 1 je znázorněn celkový počet evidovaných jiných správních deliktů na CÚ, včetně správních deliktů, které se vyskytují výjimečně např. zákon o lihu, zákon o spotřebních dáních apod.

V grafu č. 2 je patrné největší zastoupení u jiných správních deliktů v oblasti Intrastatu a celních deliktů, i když množství projednávaných celních deliktů je nepochybně poznamenáno vstupem ČR do EU. Od roku 2006 si můžeme všimnout vzrůstající trend porušování právních předpisů v oblasti povinného značení lihu, a tuto pomyslnou štafetu od roku 2009 přebírá porušování právních předpisů v oblasti ochrany spotřebitele, které má vzrůstající charakter.

Graf 3. Počet celkově evidovaných správních deliktů, včetně deliktů postoupených.

Z uvedeného grafu je patrné kolik správních deliktů je v rámci jednotlivých let postupováno celnímu úřadu jak z důvodu věcné (Policie ČR, Česká obchodní inspekce apod.) či místní příslušnosti (orgány celní správy). Postoupení jiných správních deliktů od Policie ČR je

pouze výjimečné, ne tak u přestupků, které nejsou předmětem této práce. Jedná se např. o případ v oblasti ochrany spotřebitele, kde bylo s předmětnou osobou vedeno řízení o podezření ze spáchání přečinu porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží dle ustanovení § 244 odst. 1 zákona č. 40/2009, trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Uvedené podezření nebylo prokázáno, řízení zastaveno a věc byla následně postoupena celnímu úřadu k projednání jiného správního deliktu.

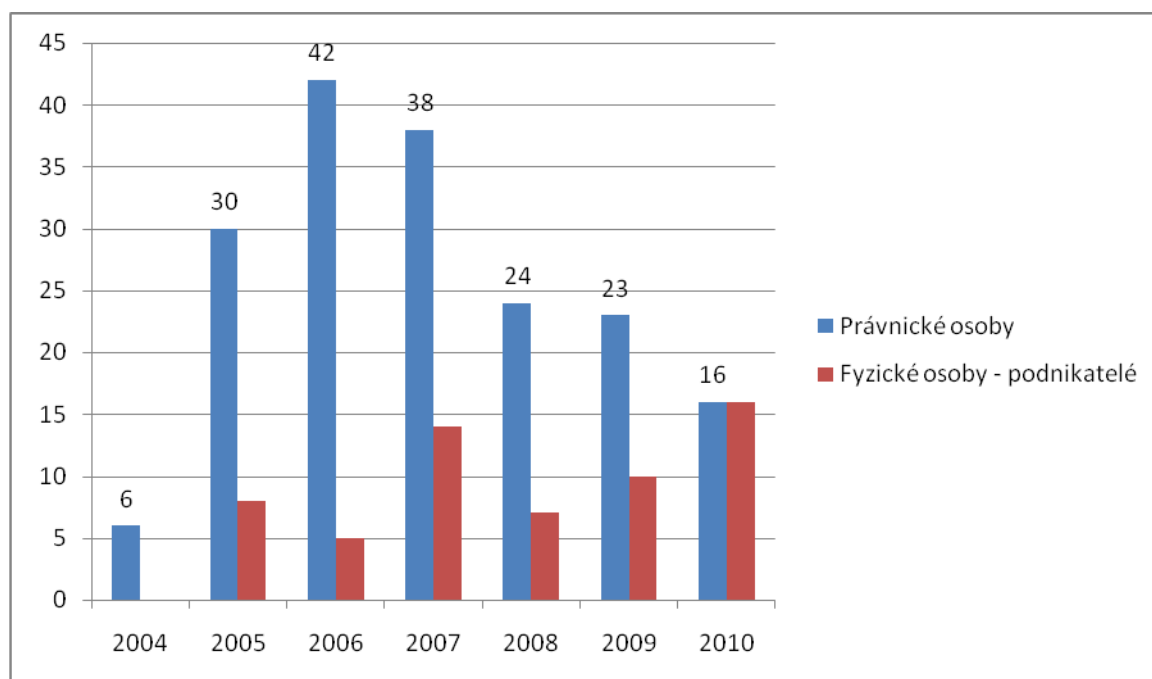
Jiným případem je situace, kdy celní úřad zjistí podezření ze spáchání trestného činu před nebo po zahájení správního řízení. Zda je v tomto případě možný souběh jiného správního deliktu podnikající fyzické osoby a trestného činu se v několika případech již vyjádřil Nejvyšší soud ČR. Z uvedených rozhodnutí lze dovodit, že nelze bez dalšího vést trestní stíhání fyzické osoby podnikatele pro skutek, který již byl pravomocně projednán a sankcionován v příslušném správním řízení, které vedl celní úřad. Výše uvedené potvrzuje ustálená soudní praxe ve smyslu zásady „ne bis in idem“, a to s odkazem na čl. 10 Ústavy ČR, čl. 4 odst. Protokolu č. 7 k Úmluvě a § 11 odst. 1 písm j) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“), včetně judikatury ESPLP právě ve vztahu k čl. 7 Úmluvy.

Co se týče postoupení od ostatních věcně příslušných orgánů celní správy, je toto činěno v důsledku místní příslušnosti k projednání správních deliktů. Ovšem i zde nastává problém v aplikaci procesních ustanovení o stanovení místní příslušnosti uvedených ve speciálních či obecných právních předpisech (správní a daňový řád). Ve většině případů je aplikován obecný právní předpis, tedy správní řád, avšak některé právní předpisy např. zákon o spotřebních daních stanovuje v § 138 místní příslušnost v řízení o správním deliktu na daňový řád. Vzhledem k tomu, že ustanovení § 11 správního řádu je v této souvislosti aplikačně a výkladově problematické, musela celní správa toto ustanovení na každou oblast správního trestání samostatně upravit v návaznosti např. na možný dopad množství projednávaných správních deliktů (elektronické mýtné soustředěné v největší míře do územní působnosti pražských celních úřadů – dálnice apod.).

Další problematikou je projednávání celních deliktů v souvislosti se vstupem zboží na území Společenství a s propuštěním zboží do celního režimu tranzitu, kde se aplikuje § 304 odst. celního zákona s tím, že k projednání celního deliktu je příslušný celní úřad, v jehož obvodu byl celní delikt spáchán, nebo celní úřad, v jehož obvodu byl celní delikt zjištěn. Praxe celního úřadu je taková, že s ohledem na zřejmé obtíže spojené s postoupením (ohlášením spá-

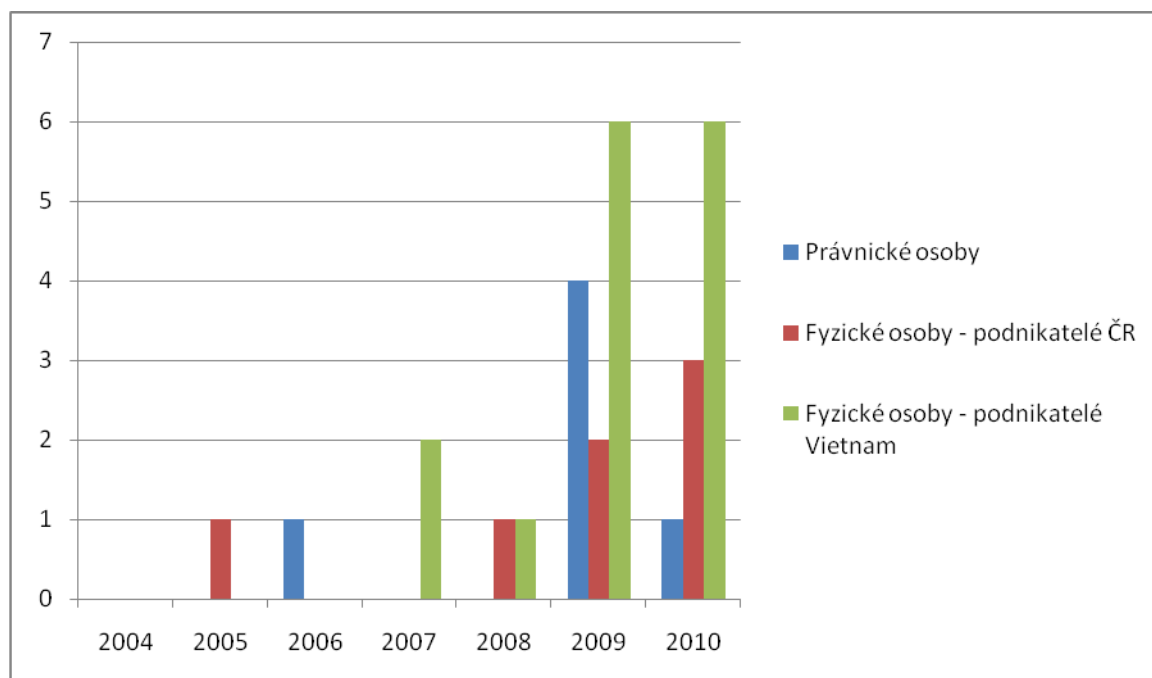
chaného porušení předpisů) do země, kde k údajnému porušení předpisů došlo, projedná celní delikt v případě, že porušení předpisů zjistí.

Z grafu č. 2 také vyplývá, že porušení zákona o platbách v hotovosti začal celní úřad projednávat až v roce 2006, což bylo také zapříčiněno tím, že přechodné ustanovení zákona umožňovalo provést mezi smluvními stranami platbu v hotovosti též ve lhůtě jednoho roku od nabytí účinnosti zákona o platbách v hotovosti, pokud bylo jimi ještě před nabytím tohoto zákona účinnosti sjednáno splnění závazku platbou v hotovosti. V některých případech došlo po provedení správního řízení k uložení sankce pokuty, kde subjekt z neznalosti problematiky nic nenamítal, avšak až v odvolacím řízení byly předloženy dokumenty prokazující splnění závazku platbou v hotovosti před účinností zákona.

Graf 4. Správní delikty spáchané právníckými a fyzickými osobami – podnikateli.

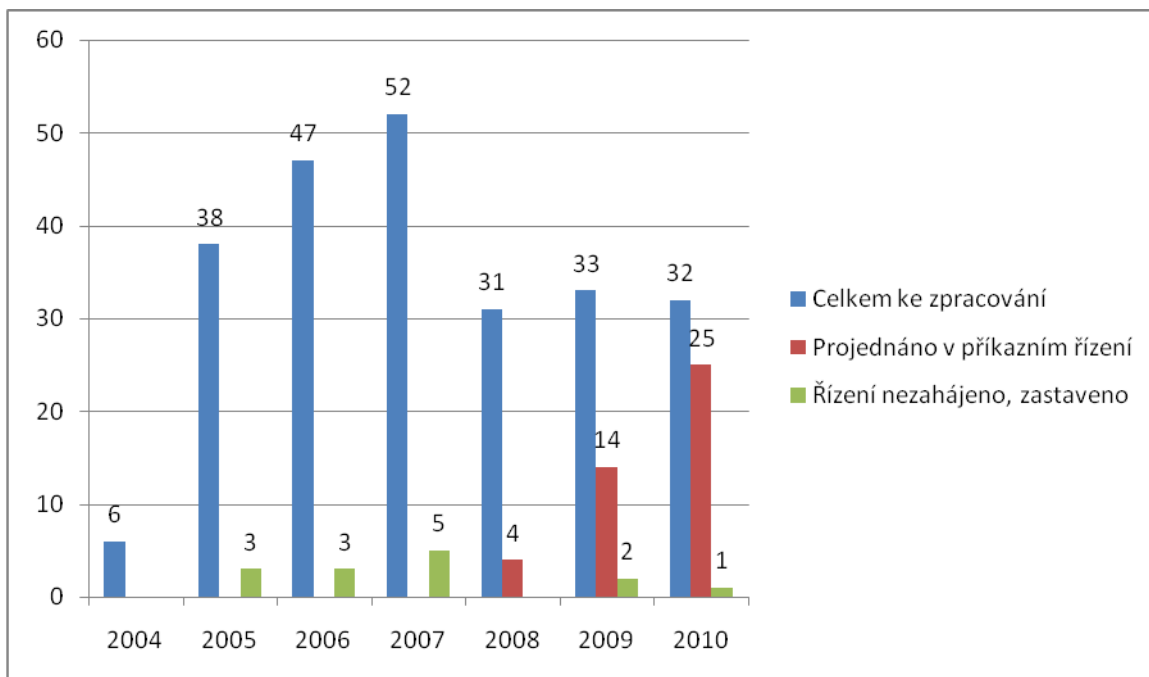
Z grafu je patrné, kolik správních deliktů je páchano fyzickými osobami – podnikateli a osobami právníckými. Je patrné, že počet spáchaných správních deliktů je postupně srovnán mezi právníckými a fyzickými osobami – podnikateli. Uvedené je zapříčiněno stále vzrůstajícím počtem spáchaných správních deliktů v oblasti ochrany spotřebitele právě fyzickými osobami – podnikateli, a to konkrétně občany vietnamské národnosti (viz. graf č. 5).

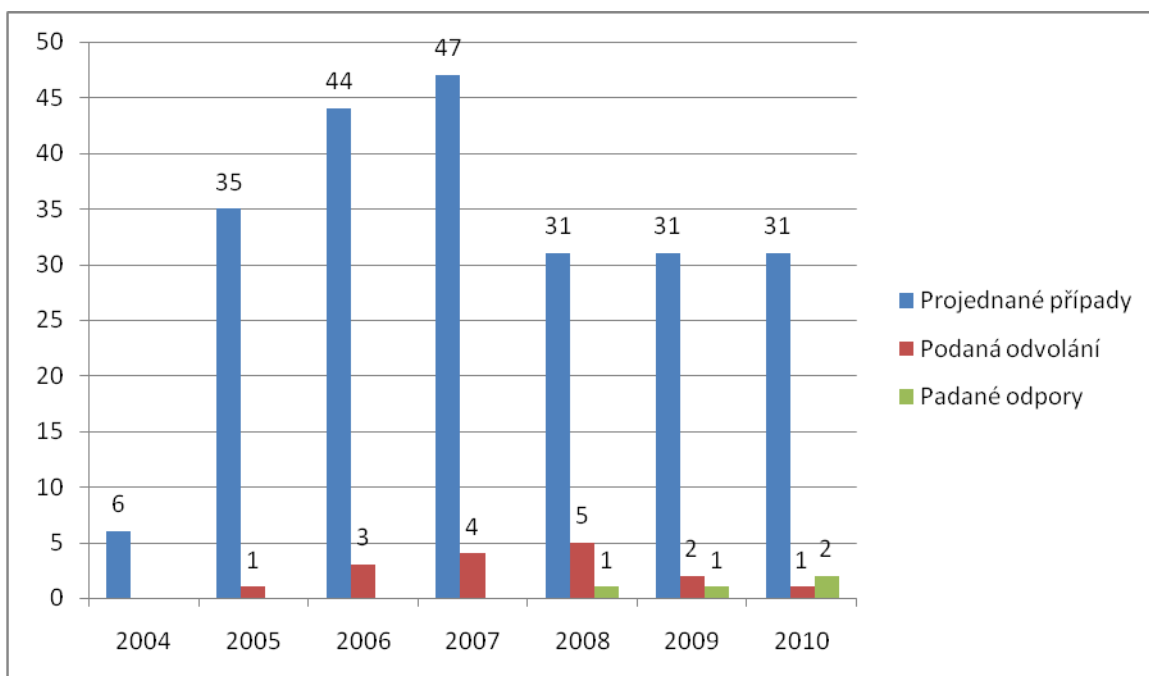
Graf 5. Správní delikty v oblasti ochrany spotřebitele.

Pro rozhodnutí, zda fyzická osoba naplňuje znaky přestupku nebo správního deliktu podnikatele, je nutné zkoumat, zda jednala jako podnikatel (tj. v souvislosti s podnikatelskou činností) či nikoli. V rámci řízení o správních deliktech je rozhodná také skutečnost, zda fyzická osoba má nadále oprávnění podnikat i po zahájení řízení o správním deliktu. Jedná se tedy o otázku specifické odpovědnosti za správní delikt po zániku podnikatelského oprávnění. Fyzická osoba, dopustila-li se správního deliktu jako podnikatel, za tento delikt odpovídá i nadále, přestala-li být podnikatelem. Je zde totiž zachována totožnost odpovědného subjektu, a není rozhodující ta okolnost, že v době správního řízení už by tentýž subjekt stejné protiprávní jednání (podmíněné právní kvalifikací za podnikatele) spáchat nemohl. Dopad případné sankce za spáchání správního deliktu fyzické osoby podnikatele bude mít ve svém důsledku fyzická osoba.³¹

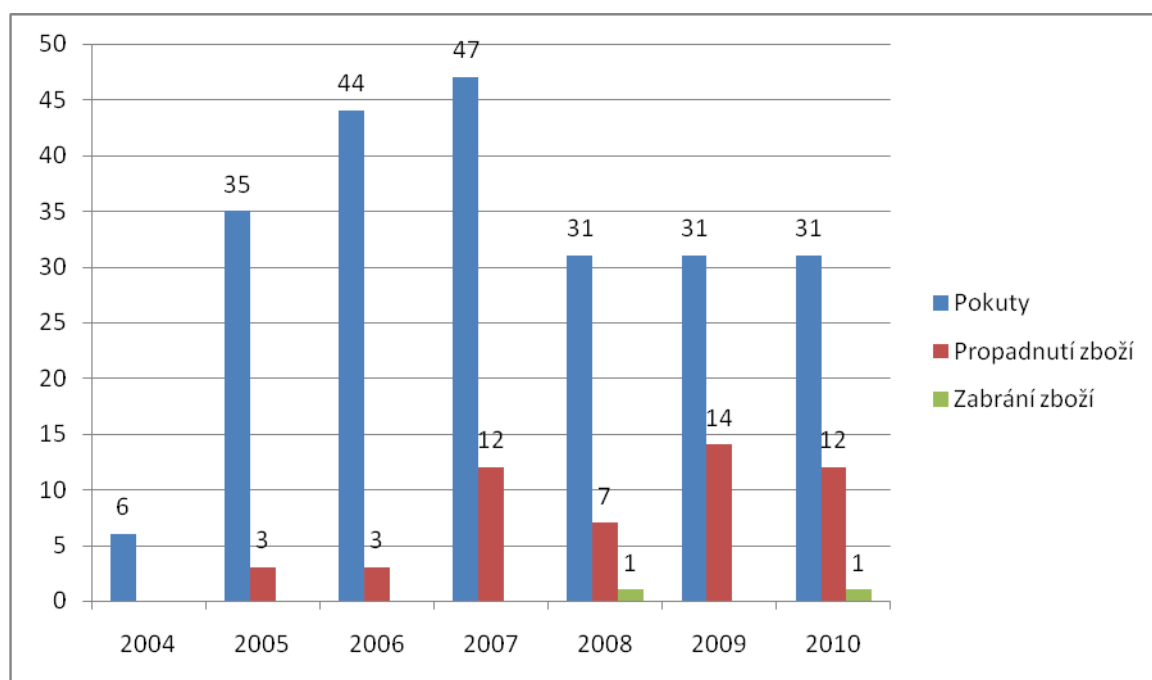
³¹ Stanovisko ÚSTAVU STÁTU A PRÁVA, AKADEMIE VĚD ČR: č.j. 50/08/ST ze dne 25.4.2008

Graf 6. Správní delikty vyřízené v příkazním řízení.

Graf 7. Podaná odvolání či odpory do rozhodnutí o správním deliktu.

Graf 8. Sankce a ochranná opatření ukládaná za správní delikty.

Z grafu č. 8 je zřejmý počet ukládaných sankcí a ochranných opatření. Nejfrekventovanější ukládanou sankcí jsou peněžité plnění - pokuty. Počet ukládaných sankcí – pokut v roce 2004 koresponduje se vstupem ČR do EU dne 1.10.2004. Naopak v roce 2007 eviduje celní úřad největší množství uložených pokut, a to zejména v důsledku nárůstu správních deliktů v oblasti Intrastatu a správních deliktů na úseku pozemních komunikací (graf. 2).

Sankce propadnutí věci je ukládána současně se sankcí pokuty, pokud není vysloveno zabránění věci. Celní úřad obvykle vyslovuje propadnutí věci v intencích zákona na ochranu spotřebitele a zákona o povinném značení lihu (neznačený líh, padělané kontrolní pásky, obuv a různé textilní výrobky). Touto sankcí se nepochybně snaží správní orgán zamezit dalšímu protiprávnímu jednání.

Ochranné opatření – zabránění zboží je celním úřadem vyslovováno výjimečně.

Obecně lze říci, že celní úřad řeší otázku propadnutí či zabránění zboží v drtivé většině v souvislosti s řízením o správním deliktu v oblasti povinného značení lihu a ochrany spotřebitele,

kdy řeší především vlastnictví k již zajištěné či zabrané věci ve vztahu k osobě, která se dopustila správního deliktu.

Pokud budeme analyzovat z výše uvedených údajů délku správního řízení, např. ve vztahu k řízení odvolacímu, musíme vycházet z údajů uvedených v grafu č. 6 a č. 7.

Z grafu č. 6 je patrné, že od roku 2008 celní úřad projednává ve většině případů správní delikty ve zkráceném (příkazním) řízení.³² Vzhledem k tomu, že proti těmto rozhodnutím – příkazům není v drtivé většině podán odpor, je i samotná doba správního řízení výrazně zkrácena. Celní úřad vydává příkaz, považuje-li skutkové zjištění za dostatečné a na rozdíl od přestupkového řízení není vázán limitovanou horní hranicí sankce pokuty. Současné vyslovení sankce propadnutí zboží není také vyloučena.

Graf č. 7 obsahuje také počet napadení rozhodnutí o správním deliktu řádným opravným prostředkem – odvoláním. Pokud se jedná o výsledky konkrétních odvolacích řízení, byla posuzovaná rozhodnutí o správních deliktech v drtivé většině potvrzena, a to zejména s ohledem na otázku objektivní odpovědnosti fyzické osoby podnikatele a otázku zásady předvídatelnosti rozhodnutí ve vztahu k výši uložené pokuty. Uvedené vyplývá ze skutečnosti, že většinu odvolání podávají fyzické osoby podnikatelé právě ve vztahu k odpovědnosti za správní delikt a udělené výši sankce pokuty. Délka odvolacího řízení, pohybující se v řádech několika měsíců má také vliv na celkovou dobu řízení o správních deliktech, a to v souvislosti s prekluzivní dobou k projednání konkrétního správního deliktu, zejména s existencí pravomocného rozhodnutí.

Účinek ukládané sankce je tedy zřejmý, a to z toho důvodu, že k opakování stejného protiprávního jednání u nejvíce zastoupených jiných správních deliktů dochází v minimální míře, a to zejména v důsledku faktorů popsaných v praktické části u jednotlivých oblastí.

Avšak zjednodušeně lze tyto aspekty rozdělit zhruba do dvou částí. V první části půjde zejména o správní delikty v oblasti Intrastatu a plateb v hotovosti, kde k opakování protiprávního jednání dochází v důsledku lidského faktoru, ať už jde o opomenutí nového zaměstnance ve vztahu k aktuálně vykazovaným údajům v rámci celních předpisů (Intrastat)

---

³² Příkazní řízení je zvláštní (zjednodušenou) formou správního řízení, včetně specifického opravného prostředku, příkaz vydávaný v takovém řízení je zvláštním typem správního rozhodnutí.

nebo nedodržení překročení kurzového rozdílu u více plateb za stanovené období (platby v hotovosti). Do druhé pomyslné části bych zařadil oblast ochrany spotřebitele a povinného značení lihu, kde opakování protiprávního jednání je zapříčiněno velkou škálou zastoupeného zboží, kdy se pomalu stírá rozdíl v oblasti klamání spotřebitele na jedné straně a otázka malé pravděpodobnosti rozpoznat padělané kontrolní známky na zakoupených lihovinách na straně druhé.

4 Jiné správní delikty spáchané porušením zákona o platbách v hotovosti

Dne 1.7.2004 nabyl účinnosti zákon o omezení plateb v hotovosti a o změně zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, a tak vstoupila v účinnost pravidla omezující platby v hotovosti. Záměrem vlády, jako navrhovatele nové právní úpravy, bylo prostřednictvím tohoto zákona do budoucna omezit případné daňové úniky, racionalizovat peněžní hotovostní oběh, zvýšit bezpečnost účastnivších se subjektů, jakož i efektivně působit proti legalizaci výnosů z trestné činnosti. Vládní záměr vyplýval z programového prohlášení vlády, které se v této oblasti regulace společenských vztahů inspirovalo u obdobných právních úprav zemí EU (Francie, Itálie, Belgie).

Otázkou zůstává, kdo kromě tehdejších vládních politiků očekával od této právní úpravy nějaké větší zázraky. Jeho existence byla a je stále terčem dohadů a různých stanovisek ohledně jeho smysluplnosti či efektivnosti. Jedním z názorů je, že tato norma vlastně nic neřeší a ani řešit nemůže, takže by bylo vhodné přijmout jinou právní úpravu. Bojovat proti tzv. „šedé ekonomice“ je bezesporu krok správným směrem, avšak panuje obava, že obejít tento zákon nebude až tak složité. Zákon zcela naprosto nepokrytě dává najevo, co chce a jak to chce např. vymezením limitu pro platbu v hotovosti – mezi dvěma osobami v rámci jednoho kalendářního dne – nic víc nic míň. Zákon se má vztahovat na platby v korunách i cizí měně. Výjimkou by měli být pouze výplaty mezd, odměn, důchodů, výplaty z penzijních fondů, vklady nebo výběry peněz v hotovosti u peněžních ústavů a nově i platba peněz určených k úschově u notáře.

Průvodním znakem tohoto zákona je výrazné omezení možnosti provádět hotovostní platby, přičemž toto omezení nepostihuje jen podnikatelské subjekty, nýbrž i všechny fyzické a právnické osoby. Zákon nereflektoval, že v českém právním prostředí je prosazena teorie objektivní odpovědnosti právnických osob. Kontrolní orgán by např. při porušení právní povinnosti - platba nad stanovený limit, by pak velmi problematicky prokazoval fakt, že právnická osoba musela vědět, že porušila zákon. Na druhé straně člověk, který není podnikatelem, se dostane do situace platby nad 500000 Kč jedině v případě, že něco prodává. Jedině pak ho tento návrh zákona dostane do situace, kdy jde do rizika, že o své peníze může přijít proto, že k němu bezhotovostní platbou nedorazí.

Limit platby, kterou je poskytovatel povinen provést bezhotovostně, je totiž stanovena na 15. 000 EUR. Platba provedená v české nebo jiné měně se přepočte na měnu EURO směnným kurzem devizového trhu vyhlášeným Českou národní bankou a platným ke dni provedení platby.

Tyto přepočty částek směnným kurzem se však staly z pohledu praxe celního úřadu v rámci správního trestání jako stěžejní, neboť samotný přepočet byl příčinou překročení zákonem stanoveného limitu. V praxi se jednalo většinou o půjčky na splátky, úhradu faktur či platbu poskytnutou podnikatelem ihned po předchozí domluvě na více místech. Ve většině případů se však jednalo o překročení řádově stovek EURO právě z důvodu přepočtu směnným kurzem či z neznalosti dané problematiky.

Druhou stranou mince je názor poskytovatelů plateb v tom smyslu, že uvedené platby, které po přepočtu směnným kurzem přesahují stanovený limit, jsou nuceni platit i s vědomím správního postihu, neboť by nedodrželi platební kázeň ve sjednané výši dle odpovídajících obchodních smluv a pak by se vystavovali sankcím a smluvním pokutám.

Povinnost provést platbu bezhotovostně se však nevztahuje na platbu, která je výslovně uvedena v zákoně o regulaci plateb (např. úhrady daní, poplatků, cel) nebo může být provedena v hotovosti dle zvláštního právního předpisu (např. dle zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích).

Dodržování tohoto zákona provádějí územní finanční orgány dle zákona o územních finančních orgánech a celní orgány dle zákona o celní správě. Na otázku, zda tento předpis byl ušit tzv. horkou jehlou odpovídá stanovená procesní úprava, kterou se sankcionování při nesplnění povinností obsažené v této právní normě má řídit. Při provádění kontroly a při ukládání pokut pak zákonodárce poněkud nešťastně stanovil postup správních orgánů dle předpisů upravujících řízení ve věcech daní a poplatků a celní řízení tj. dle zákona č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků správy udání platného ke dni a celního zákona.

Tato nesystémová a nešťastná úprava přinesla při praktické aplikaci celnímu úřadu velké množství problémů. V roce 2006 celní správa v rámci metodiky správního trestání vyložila ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) a odst. 2 zákona o platbách v hotovosti. Zde se celní úřad ztotožnil s názorem nadřízeného orgánu, že se v tomto případě jedná o ustanovení upravující subsidiaritu, tedy systémové vztahy mezi tímto zákonem a dalšími ve vztahu k němu zvláštními zákony. Je třeba rozlišit, který státní orgán je věcně příslušný k takovému řízení.

Jeli příslušný celní orgán, resp. celní úřad, postupuje v řízení o uložení pokuty subsidiárně dle zvláštního právního předpisu upravující celní řízení. Celní řízení upravuje celní kodex, ten však neobsahuje ustanovení o podpůrnosti. Zbytkově upravuje celní řízení dále celní zákon, a to v rámci institutu přidělení celně schváleného určení. Řízení o správních deliktech je ovládáno procesním režimem správního řádu a v řízení o uložení pokuty pak postupuje celní úřad podpůrně dle správního řádu, což bylo implementováno do interních předpisů celní správy ve věcech správního trestání.

Zákon také stanovil, že pokuta musí být uložena vždy, pokud kontrolní orgán zjistí, že došlo k porušení zákona, a to minimálně 10000 Kč a za každé porušení zákona, přičemž pokutu lze uložit do výše 5000000 Kč. Vládní návrh zákona obsahoval původně horní hranici 1000000 Kč, ve sněmovně však byla nakonec horní hranice pokuty zvýšena na pětinasobek částky. Zákonodárci přijali konkrétní výši pokuty se zásadou tzv. „určitosti sankce“. Částka určující minimální výši ukládané pokuty také sleduje určitost sankce tak, jak vyžaduje koncepce reformy správního řízení, která je ve věcném záměru zákona o správním trestání. Koncepce tohoto ustanovení v konkrétním důsledku vytvořila prostor k tomu, aby kontrolní orgán mohl s přihlédnutím k závažnosti protiprávního jednání poskytnout plně diferencovaný postup při ukládání výše pokuty.

Důsledky aplikace této úpravy byly také dle mého názoru neadekvátní, zákon nutil kontrolní orgán, tedy celní úřad udělovat pokuty v minimální výši i za situace, kdy došlo k relativně málo významnému porušení zákona. Absurdní bylo, že fyzická osoba byla vystavena stejné sankci jako právnická osoba, která limit překročila podstatně ve větší míře.

V praxi celního úřadu se jednalo např. o změny kurzu měny, kdy je reálné překročení limitu pro hotovostní platbu ve výši 1500 Kč, anebo prosté účetní chyby, která by se nepochybně mohla zohlednit při stanovení výše sankce v rámci diskreční pravomoci správního orgánu. Otázkou zůstává i samotné stanovení částky pokuty za každé porušení zákona. V praxi se jedná např. o situaci, kdy účetní podnikatelského subjektu poskytne několikrát za den platbu v hodnotě 14000 Kč, avšak po přepočtu se jedná o překročení limitu o stovky EUR, a tím samozřejmě povinnost správního orgánu uložit pokutu vždy, tedy třikrát v minimální výši 10000 Kč. Navíc právní úprava nerozlišovala, zda se porušení zákona dopustila fyzická osoba, fyzická osoba podnikatel či právnická osoba. V praxi pak docházelo k tomu, že celní úřad byl nucen udělovat pokuty bez toho, že by zákonodárce odlišil, zda se deliktu dopustila fyzická osoba nepodnikatel nebo právnická osoba.

S cílem napravit výše uvedené nesrovnalosti přichází poslanecká novela zákona, která v podobě zákona č. 303/2008 vstoupila v účinnost 19.8.2008. Novela přináší viditelné změny, a to např. v podobě již zmíněných dvou kategorií správního deliktu spočívající v porušení povinnosti provádět platby bezhotovostně od stanoveného limitu. Rozlišujeme tedy mezi přestupkem a správním deliktem právnické osoby či fyzické osoby podnikatele. Novelou zákonodárce přechází na univerzální členění správních deliktů tak, jak je známe z odborné literatury, tedy: správně právní odpovědnost za přestupky, jiné správní delikty – disciplinární delikty, pořádkové delikty, jiné správní delikty fyzických osob, správní delikty právnických osob a správní delikty podnikatelů. Oproti minulé právní úpravě rozlišuje ve vztahu k tomuto zákonu mezi přestupky a správními delikty právnických osob a fyzických osob a podnikatelů. Tato klasifikace rozlišující správní delikty fyzických a právnických osob je především s ohledem na rozdílný charakter jednání obou skupin. Protiprávní jednání fyzické osoby je zásadně jejím vlastním jednáním, kdežto právnická osoba vůbec sama jednat nemůže – její protiprávní jednání je vždy jednání nějaké fyzické osoby. Tzv. delikty způsobené právnickou osobou splývají na rozdíl od fyzické osoby s její existencí. U právnické osoby nelze uvažovat o zavinění v témže systému jako u osoby fyzické.

Celkové rekonstrukce se nakonec dočkala i možná výše ukládaných sankcí, kdy byla zrušena minimální výše pokuty pro obě kategorie deliktu s tím, že u fyzických osob se snížila i horní hranice sazby pokuty. Dále zákon umožňuje liberaci právnických osob, které prokazují vynaložení dostatečného úsilí k odvrácení situace. Avšak za zcela zásadní lze považovat skutečnost, že novela ruší koncepci předpokládající řízení vedeného dle zákona o správě daní a poplatků a počítá se subsidiárním využitím správního řádu tak, jak je to běžné v oblasti správního trestání, neboť sankce za porušení povinností dle zákona o omezení plateb v hotovosti je typickým správním deliktem. Tyto změny nepochybně usnadnily aplikaci zákona a přinesly vyšší právní jistotu pro adresáty normy.

Avšak i po novele zákona, který má odhalovat praní špinavých peněz a výtěžky z organizovaného zločinu, bylo zjištěno, že tento zákon má zjevné trhliny. Na ty přišli soudci NSS, když posuzovali konkrétní případ z jihu Čech, v němž podnikatel vrátil kamarádovi půjčku ve výši 1,6 mil. Kč. Ukázalo se přitom, že za určitých okolností prostě lidé zaplatí obrovskou sumu peněz v hotovosti, třeba v igelitové tašce nebo z ruky do ruky, a stát proti tomu nic nezmůže.

Zákaz platit v hotovosti částky nad 15 000 EUR (zhruba 375000 Kč) sice v česku platí, ale dle nového verdiktu soudců se nevztahuje na úplně všechny platby. NSS dokonce s podivem konstatoval, že politici tak nedokonalý zákon vůbec přijali, protože pokud má zákon omezit daňové úniky u plateb v hotovosti a působit proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, je s podivem, že nebyly režimu zákona podrobeny všechny peněžní transakce. Podnikatel z Čech, který půjčil jinému 1,6 mil Kč oproti směnce, pouze konstatoval, že mezi normálními lidmi se takové věci dělají, zkrátka že si pomůžou. Celou transakci však prověřoval finanční úřad a ten rozhodl, že byl porušen zákon proti praní špinavých peněz. Muž, který 1,6 mil půjčil, měl zaplatit 60 tis. Kč pokuty. Jenže NSS rozhodl, že úřady zákon porušily tím, že pokutu daly. Soudci totiž rozbořem zákona, který upravuje limit nad 15000 Kč zjistili, že v tomto případě tento zákon neplatí a platba v hotovosti mohla být uskutečněna. Důležité přitom bylo jedno slovo: „závazek“. Právě u plateb, ve kterých figuruje povinnost peníze poslat (ve smyslu vrátit) politici platby v hotovosti omezili. Z uvedeného vyplývá to, že tím, že muž půjčil svému známému 1,6 mil. Kč, žádný závazek dle soudců neplatil a pokutu rozhodně dostat neměl.

Závěrem lze tedy zhodnotit i s ohledem na údaje v grafu č. 2, že většina deliktů byla spáchána do roku 2008, tedy do novely zákona. Lze tedy předpokládat, že výše minimální ukládané sankce, konkrétně za nevýznamné porušení povinnosti, měla za následek již další postupy či opatření, které ve svém důsledku znamenaly, že tato právní povinnost již nebyla porušována.

5 Jiné správní delikty spáchané porušením právních předpisů v oblasti duševního vlastnictví

Legislativní úprava v oblasti duševního vlastnictví se pozměnila vstupem ČR do EU. Nastala potřeba harmonizovat právní řád s právními předpisy EU, i když náš právní řád v oblasti ochrany spotřebitele je slučitelný s předpisy EU. Až postupem času jsou zjišťovány nepřesnosti a nedostatky, které se v českém právu objevují ve spojení s harmonizací EU (např. včasné zajištění účinnosti některých směrnic).

Celní správa ČR je jediným státním orgánem komplexně vykonávající kompetence v oblasti prosazování práv duševního vlastnictví, také ve spolupráci s Českou obchodní inspekcí, Policí ČR, Ministerstvem průmyslu a obchodu (Živnostenské úřady), Finančními úřady aj. Celní orgány jsou tedy jedinými subjekty pro prosazování práv duševního vlastnictví, a to jak v rámci EU (kontrola zboží, které podléhá celnímu dohledu) i na vnitřním trhu (kontrola zboží Společenství, které nepodléhá celnímu dohledu).

Při výkonu svých pravomocí v oblasti celního řízení se řídí zejména:

- nařízením Rady (ES) č. 1383/2003 ze dne 22. července 2003, o přijímání opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení určitých práv duševního vlastnictví a o opatřeních, která mají být přijata proti zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo, v platném znění,
- nařízením Komise (ES) č. 1891/2004 ze dne 21. října 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 o zásahu celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení některých práv k duševnímu vlastnictví a opatření, která mají být přijata vůči zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo, v platném znění,
- zákonem č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Při výkonu svých pravomocí v oblasti vnitřního trhu se řídí zejména Směrnicí Evropského parlamentu a Rady EU č. 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví. V roce 2000 v souvislosti s novelou zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících, ve znění

pozdějších předpisů, upraveno oprávnění pro Celní správu ČR na vnitřním trhu a k posílení jejich pravomocí v této oblasti v roce 2006.

Celní správa ČR se aktivně zapojuje³³ do boje proti padělání a pirátství, přičemž využívá svých pravomocí vycházejících z národní i evropské legislativy. Celní orgány jsou oprávněny zasáhnout vůči zboží, které je podezřelé z porušování práv duševního vlastnictví a umožnit majitelům dotčených práv jejich ochranu. Růst výrobků a prodej padělaného zboží je patrný také z výsledků kontrolní činnosti celní správy ČR za období 2006 až 2009, kde bylo zajištěno přes 14 miliónů kusů zboží, a škoda způsobená majitelům práv duševního vlastnictví přesáhla 13 miliard Kč. Co se týče Celního ředitelství Olomouc, do jehož působnosti spadá i celní úřad bylo v roce 2010 celníky zabaveno bezmála 23000 kusů zboží, u kterého měli podezření, že se jedná o napodobeniny výrobků známých značek, škoda způsobená majitelům ochranných známek byla vyčíslena na více než 20000000 Kč. Nejednalo se pouze o textilní výrobky, obuv či hračky různých renomovaných značek, ale také o zahradní motorovou techniku, povlečení, kabelky, tašky, hodinky nebo náramky.

Zásahy celní správy lze rozdělit do následujících oblastí:

Celní úřady přijímají opatření k zabránění porušování práv duševního vlastnictví podle nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 u zboží, které podléhá celnímu dohledu, dozorují trh podle zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, u zboží, které nepodléhá celnímu dohledu a kontrolují zboží Společenství v intencích zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících, ve znění pozdějších předpisů. Celní ředitelství a Generální ředitelství cel pak plní některé úkony v rámci trestního řízení.

Rok 2010 přinesl pro všechny, kdo se zabývají ochranou a prosazováním práv duševního vlastnictví v ČR, příjemnou zprávu: Úřad nejvyššího obchodního zástupce USA stáhl ČR ze seznamu zemí, které ve světě neúčinně chrání a vymáhají práva duševního vlastnictví (tzv. Watch list). ČR byla na tento seznam zapsána v roce 2008 mimo jiné proto, že dle názoru zmíněného úřadu nedostatečně bojovala proti otevřené nabídce padělků a pirátských kopií audio a video nosičů na tržnicích.³⁴

---

³³ Kromě zásahu vůči zboží se jedná také o Informační kampaně vedené Celní správou ČR – Příloha č. 1

³⁴ CLO-DOUANE, měsíčník Celní správy ČR, ročník 45, leden 2011

5.1 Ochrana spotřebitele

Nejkomplexnějším veřejnoprávním předpisem upravujícím ochranu spotřebitele je zákon č. 634/1992 Sb. o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZNOS“). Tento zákon se vztahuje na prodej výrobků a poskytování služeb na území ČR, stanovuje některé podmínky podnikání, které jsou důležité pro ochranu spotřebitele (informační a další povinnosti prodejců) a vymezuje úkoly veřejné správy v oblasti ochrany spotřebitele. Podle tohoto zákona je spotřebitelem fyzická nebo právnická osoba, která nakupuje výrobky nebo užívá služby za jiným účelem než pro podnikání s těmito výrobky nebo službami, naopak prodávajícím podnikatel, který spotřebiteli prodává výrobky nebo poskytuje služby.

Dozor nad ochranou spotřebitele a dozor nad dodržováním povinností stanovených v ustanovení § 5 odst. 2, § 7b a § 14a provádějí celní úřady na základě § 23 odst. 6 ZNOS. Podle tohoto ustanovení provádějí celní úřady dozor nad ochranou spotřebitele při dodržování povinností stanovených při zákazu nabídky, prodeje a vývozu výrobků nebo zboží určených pro humanitární účely, při nabídce nebo prodeji výrobků nebo zboží porušujících některá práva duševního vlastnictví, jakož i skladování těchto výrobků nebo zboží za účelem prodeje a při předkládání dokumentace majitelem práva duševního vlastnictví nutné k provedení posouzení výrobků.

Celní úřady jsou při kontrole oprávněny kontrolovat právnické a fyzické osoby, které vyrábějí, skladují, distribuují, dovážejí, vyvážejí, nakupují, prodávají nebo dodávají výrobky a zboží na vnitřní trh nebo vyvíjejí podobnou činnost na vnitřním trhu, společně s Českou obchodní inspekcí nebo samostatně, v případech důvodného podezření, že výrobky nebo zboží Společenství porušují některá práva duševního vlastnictví.

Efektivním nástrojem v boji proti padělkům se osvědčily rozsáhlé kontrolní akce na nejproblémovějších tržnicích, po nichž následuje stálý celní dohled. Výše uvedené kontroly provádí celní úřad na základě monitoringu zboží v provozovnách, či na základě oznámení jiných podnikatelů. Kontroly jsou vykonávány také na pokyn Celního ředitelství Hradec Králové, které rozhoduje o přijetí opatření k zabránění porušování příslušných práv duševního vlastnictví, pokud se jedná o zboží podléhající celnímu dohledu. Při prokázání zjištění nabídky, prodeje, skladování, distribuce popřípadě dovozu nebo vývozu výrobků je celník povinen uložit jejich zajištění do doby, než bude pravomocně rozhodnuto o jejich propadnutí nebo zabrání, případně do doby, kdy bude jednoznačně prokázáno, že se nejedná o výrobky nebo

zboží porušující některá práva duševního vlastnictví. Celní úřad v rámci dozoru na vnitřním trhu aplikuje institut zadržení zboží a na místě vydá rozhodnutí o zadržení zboží, které splňuje náležitosti v souladu se správním řádem. Po oznámení rozhodnutí o zadržení zboží je osoba, které bylo rozhodnutí oznámeno, povinna toto zboží celnímu úřadu vydat, o čemž je sepsán úřední záznam.

Celní úřad poté vyzýval v souladu s ustanovením § 8a odst. 1 ZNOS majitele ochranné známky či jeho zástupce k předložení dokumentace potřebné k posouzení, zda nejsou u zadrženého zboží naplněny znaky klamavé obchodní praktiky. Je třeba zdůraznit, že dle judikatury je posuzování zásahu do práv k ochranné známce otázkou právní a nikoli znaleckou. Znalecké posudky (odborná vyjádření majitelů ochranných známek) tak mohou být jedním z celé řady podpůrných důkazů, nebudou však důkazem stěžejním.

Odborná posouzení majitelů ochranných známek v drtivé většině potvrzují, že zadržené zboží je padělkem. V některých případech však dochází k situaci, že majitel ochranné známky konstatuje, že zadržené zboží je padělkem, ale vzhledem k malému množství zadrženého zboží či možným nákladům na možné soudní řízení povolí, aby zadržené zboží bylo propuštěno do volného oběhu resp. na vnitřní trh. Opět připomínám, že primárním cílem celních orgánů je zabránění způsobení újmy držiteli práva (tj. zadržení a zničení zboží, kterým jsou porušována práva k duševnímu vlastnictví). V praxi to tedy znamená, že celní úřad chrání práva majitele ochranné známky je postaven před situací, kdy řeší otázku, zda zadržené zboží vrátit zpět jeho vlastníku a řízení o správním deliktu zastavit, anebo rozhodnout o tom, že byl správný delikt spáchán a tak, jak předpokládá zákon, uložit sankci propadnutí zboží. Dle mého názoru je tedy nutné mít vždy k dispozici stanovisko majitele ochranné známky, právě z důvodu jeho vyjádření, zda zadržené zboží může být propuštěno na vnitřní trh, tedy i za předpokladu, že je padělkem.

V této souvislosti je důležité připomenout, že s účinností od 1.8.2010 již není povinnost majitele práva duševního vlastnictví předložit na vyzvání dokumentaci potřebnou k posouzení, zda nejsou naplněny znaky klamavé obchodní praktiky. *Z důvodové zprávy k zákonu č. 155/2010 Sb., změna některých zákonů ke zkvalitnění jejich aplikace a ke snížení administrativní zátěže podnikatelů, vyplývá, že tato povinnost stanovená v ustanovení § 8a je z pohledu praxe nadbytečná. Jedná se v zásadě o formální úkon ze strany dozorového orgánu. Je v zájmu majitele práva duševního vlastnictví, aby dozorovému orgánu poskytl všechny relevantní informace. Kontrola dodržování práv duševního vlastnictví ve vztahu k*

ochraně spotřebitele má sekundární dopad i do zlepšení podmínek na trhu pro podnikatele, tedy sleduje i jeho zájem. Těto povinnosti navíc není přiřazena žádná sankce za její nedodržení.

Dle ustanovení § 2 odst. 1 písm. r) bodu 1 ZNOS se výrobkem nebo zbožím, porušujícím některá práva duševního vlastnictví rozumí padělek, jímž je výrobek nebo zboží, včetně jeho obalu, na němž je bez souhlasu majitele ochranné známky umístěno označení stejné nebo zaměnitelné s ochrannou známkou, porušující práva majitele ochranné známky (značky, loga etikety, nálepky, prospekty, návody na použití, doklady o záruce apod.) a to i tehdy, jsou-li uváděny samostatně, a samostatné obaly, na nichž je umístěno takové označení.

Dle § 24 odst. 1 písm. a) ZNOS se výrobce, dovozce, vývozce, dodavatel nebo prodávající dopustí správního deliktu tím, že poruší zákaz používání nekalých obchodních praktik, přičemž dle ust. § 4 odst. 3 ZNOS jsou nekalé zejména klamavé a agresivní obchodní praktiky. Ustanovení § 5 odst. 2 stanoví, co se také považuje za klamavou obchodní praktiku – tedy nabízení nebo prodej výrobků nebo služeb porušujících některá práva duševního vlastnictví, jakož i skladování takových výrobků za účelem jejich nabízení nebo prodeje a dále neoprávněné užívání chráněného podle zvláštního právního předpisu v obchodním styku.

Dle NSS³⁵ správní uvážení a závěr o porušování zákazu používání nekalých obchodních praktik musí celní úřad činit na základě svých vlastních konkrétních poznatků a závěrů např. alespoň vizuální podoby zboží ve správním spisu. V řízení o správním deliktu tedy nelze akceptovat, aby celní úřad vycházel pouze z poznatků či závěrů jiného celního úřadu, které by vůbec nehodnotil. V praxi tzn., že celní úřad musí mít předmětné zboží k dispozici, ať již fakticky či zprostředkovaně, ve formě dostatečně přesného a podobného obrazového záznamu, aby mohl učinit závěr, zda je na zboží bez souhlasu majitele ochranné známky umístěno označení zaměnitelné s ochrannou známkou. Pokud by se v řízení o uložení pokuty a propadnutí zboží vždy nezkoumalo samostatně, zda zboží porušuje práva duševního vlastnictví, nebyl by pak závěr učiněný při zajištění zboží ve své podstatě přezkoumatelný ve správním soudnictví. Případné rozhodnutí o zamítnutí námitek by bylo vyloučeno pro svou předběžnou povahu ze správního soudnictví a v řízení o uložení pokuty a propadnutí zboží

---

³⁵ Rozsudek NSS ze dne 25.6.2009, sp. zn. 7 As 13/2008-46

by bylo pouze odkazováno na závěr učiněný v řízení o zamítnutí námitek bez toho, aby byl tento závěr samostatně hodnocen.

Nepochybně zajímavý je i rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové 30 Af 3/2010 ze dne 25.1.2011, kde bylo řešeno klamání spotřebitele spojující nezaměnitelnost zboží s místem prodeje a prodejcem samotným. *Jednalo se o to, že se správní orgán v řízení o správním deliktu nezabýval okruhem subjektů, kteří v tržnicích a stáncích vietnamské komunity nakupují a proč. Bylo pomínuto zažité společenské povědomí české veřejnosti o povaze a charakteru prodeje vietnamských obchodníků, které si již našlo odezvu i v českém humoru („čím více proužků, tím více Adidas“), o aktivitách vietnamských prodejců a s nimi spojené očekávání u nich nakupujících osob ve vztahu ke kvalitě nabízeného zboží, jeho ceně atd. Mluvíme tedy o fenoménu zažitém ve zdejší společnosti po dobu delší jak 20-ti let, navíc předváděný v hromadných sdělovacích prostředcích, že zprávy o jisté podřadnosti jimi prodáváného zboží, zhusta nejasného původu, snad nemohly uniknout pozornosti většině průměrných spotřebitelů. Z rozsudku tedy vyplývá, že je třeba vždy hodnotit všechny skutečnosti daného případu včetně celospolečenského vývoje na poli ochrany spotřebitele, neboť je třeba souhlasit se soudem, že názor a zkušenosti průměrného spotřebitele se v čase vyvíjí.*

Zajímavým, a do jisté míry zjednodušujícím způsobem, lze konstatovat, že zatímco trestní soudy v ČR zastávají názor, že konkrétní výrobek neporušuje práva k ochranným známkám, a proto není možné stíhat osoby dle § 150 trestního zákona, civilní soudy jsou toho názoru, že tento výrobek ochrannou známku porušuje. Důsledkem tohoto naprostého kontrastu v rozhodovací praxi soudů je, dle mého názoru, skutečnost, že trestní soudy považují za problematické nejen obecnou zaměnitelnost různých markantů na ochranné známce, ale také prokazování subjektivní stránky, tedy zavinění u obviněného. Jsou zde patrná určitá „zaváhání“, když trestní soud připouští, že jednání obviněného by mohlo být nekalosoutěžním jednáním. Zřejmě tím dává soud najevo, že v jiném řízení než trestním by toto jednání mohlo být posouzeno jako nesprávné.

V případě zjištění výrobků nebo zboží, které naplňují znaky porušení ustanovení § 5 odst. 2, je celní úřad oprávněn takovéto výrobky nebo zboží zajistit a následně rozhodnout o jejich propadnutí nebo zabrání.

Celní úřad současně v souladu s ustanovením § 23 odst. 6 ZNOS, ustanovení § 28a odst. 1 písm. a) a § 33 odst. 2 zákona č. 191/1999 Sb., ukládá sankci propadnutí zadrženého zboží, padělků ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 písm. r) bod 1 ZNOS. Současně se sankcí pokuty ukládá sankci propadnutí zboží (dle ustanovení § 28a odst. 1 písm. a) zákona č. 191/1999 Sb. se uloží propadnutí zboží, kterými jsou porušena práva k duševnímu vlastnictví, jestliže takové zboží náleží pachateli správního deliktu a bylo ke spáchání správního deliktu užito nebo určeno).

Celní úřad podle ustanovení § 24 odst. 10 písm. d) ZNOS může při takto kvalifikovaném protiprávním jednání uložit pokutu až do výše 5000000 Kč. Při stanovení výše pokuty je povinen celní orgán přihlédnout k povaze protiprávního jednání a k rozsahu jeho následků. Za opakované porušení povinností v průběhu jednoho roku lze uložit pokutu až do výše 2000000 Kč.

Na odpovědnost za jednání, k němuž došlo při podnikání fyzické osoby nebo v přímé souvislosti s ním, se vztahují ustanovení ZNOS o odpovědnosti a postihu právnické osoby.

Ve většině zjištěných případů se u celního úřadu jedná o porušení právních předpisů fyzickou osobou podnikatelem – tedy provozovatelem kamenného obchodu s textilním zbožím a obuví. To jsou také nejčastěji zadržované komodity zboží. Celní úřad za prokázané porušení ZNOS ukládá sankci pokuty společně se sankcí propadnutí zboží. Zabrání zboží je vyslovováno samostatně a zcela výjimečně, neboť ve většině případů je prokázáno, že věc náleží osobě, která delikt spáchala.

V praxi celního úřadu se jedná v drtivé většině o fyzické osoby podnikatele vietnamské národnosti a v menší míře o české podnikatele, včetně velkých obchodních řetězců. Celní úřad řeší správní delikty v této oblasti týkající se občanů vietnamské národnosti ve zkráceném příkazním řízení, a to z důvodu zásady rychlosti a hospodárnosti řízení. Praxe totiž ukázala, že v případě těchto podnikatelů se ještě nestal případ, kdy by byl podán opravný prostředek proti rozhodnutí o správním deliktu a veškeré uložené pokuty jsou řádně zaplacené. O rychlosti a hospodárnosti řízení mluvím proto, že v některých případech, kdy bylo zahájeno řízení o správním deliktu a účastník řízení obdržel předmětné dokumenty např. oznámení o za-

hájení řízení, oznámení o ukončení dokazování, tak pro adresáta působily zmatečně a většinou osobně se pak dotazovali na celním úřadě, co mají udělat, aby nezpůsobili nějakou chybu. Je samozřejmé, že se celní úřad musí vypořádat s otázkou, zda je v těchto případech skutek řádně prokázán. Na druhé straně si myslím, že uložené sankce, ať už propadnutí zboží či výše uložené pokuty nemají velký vliv na opakované páchání tohoto druhu deliktu. Dle mého názoru je nutné v rámci správního uvážení zohlednit veškeré aspekty potřebné k určení výše sankce pokuty, ale např. se zásadou předvídatelnosti nemůže celní úřad za deset párů zabraných tenisek uložit sankci pokuty v nepřiměřené výši. Toto celní úřad zohledňuje např. v případech opakovaného porušení apod.

Vlastníkem propadlých nebo zabraných výrobků nebo zboží se stává stát. Celní úřad po nabytí právní moci rozhodnutí o správním deliktu řeší tedy otázku likvidace tohoto zboží s ohledem na možné využití pro humanitární účely. Zde je třeba v rámci procesní opatrnosti vyčkat možné správní žaloby u soudu, a to v případě, že rozhodnutí o správním deliktu bylo napadeno řádným opravným prostředkem a odvolací orgán toto rozhodnutí potvrdil. Je třeba vyloučit tu situaci, kdy zboží propadlé ve prospěch státu na základě pravomocného rozhodnutí o správním deliktu bude zlikvidováno a následně soud konstatuje, že předmětné rozhodnutí je zrušeno.

Celní orgány jsou oprávněny převádět na převíjající organizace pravomocně propadlé nebo zabrané padělky zboží pro využití k humanitárním účelům dle zákona č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Využitím padělek pro humanitární účely se rozumí zajištění základních potřeb obyvatelstva, které se ocitlo v tíživé životní situaci nebo bylo postiženo mimořádnou událostí, a proto je opodstatněno využití mimořádných materiálních zdrojů. Žádost o bezúplatný převod padělek si mohou podat organizační složky a příspěvkové organizace státu nebo územním samosprávných celků, které byly zřízeny za účelem poskytování sociální péče nebo působící v oblasti zdravotnictví nebo školství anebo jiné právnické osoby, které splňují podmínky dle zákona. Žádost o bezúplatný převod padělek se podává u Celního ředitelství Hradec Králové, Oddělení 40 - Ochrany duševního vlastnictví.

V praxi tzn., že celní úřad předá uvedenému celnímu ředitelství seznam pravomocně propadlého zboží se žádostí o možnost jeho využití pro jiné účely. Zde se jedná především o reálnou možnost odstranění markantů ochranné známky, což např. u bot nepřichází v úva-

hu. Ideálním zbožím jsou v takovém případě textilní výrobky (různé teplákové a šustákové soupravy a další oblečení.), které jsou předány např. do dětských domovů. Dalším případem je, že majitel ochranné známky přímo vznesl požadavek, aby propadlé zboží (řezbářská dláta apod.) bylo předáno konkrétní právnické osobě – např. speciální integrované škole. Celní úřad poté následně zkoumá splnění požadavku převodu, tedy odstranění předmětných markantů.

V případě, kdy je zboží zničeno, náklady za zničení zboží uloží majiteli práva za podmínky, že osoba, která výrobky nebo zboží porušující některá práva duševního vlastnictví nabízela, prodávala nebo skladovala, není známa. Ovšem tato situace, tj. zničení zboží, kdy je vysloveno zabránění a pachatel správního deliktu není znám, je jev spíše ojedinělý. Ochranné opatření zabránění zboží v případě neznámého pachatele správního deliktu totiž připadá paradoxně v úvahu nejdříve po uplynutí subjektivní prekluzivní lhůty 1 roku, kdy se z neznámého pachatele stane osoba, kterou nelze za správní delikt stíhat.

5.2 Celní řízení

Prostřednictvím Nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 je poskytována celními orgány právní ochrana před dovozem, vývozem, zpětným vývozem, který může porušovat práva duševního vlastnictví (známkové a autorské právo, průmyslové vzory, užité vzory, patenty, odrůdové právo, zeměpisné označení). V ČR je věcně a místně příslušným orgánem k projednání žádostí a jejich schválení Celní ředitelství Hradec Králové. V případě zjištění, že se jedná o zboží porušující práva duševního vlastnictví, učiní předběžné opatření (zadržení zboží nebo pozastavení přidělení celně schváleného určení a uvědomí majitele). Majitel si může podat k příslušnému soudu tzv. určovací žalobu nebo ve stanovené lhůtě zahájit tzv. zjednodušený postup, tedy zkrácené řízení vedoucí k likvidaci zboží. Po pravomocném rozhodnutí soudu, že zboží porušuje práva duševního vlastnictví, se zboží fyzicky likviduje nebo je předáno k humanitárním účelům. Proti porušiteli práva duševního vlastnictví zahájí celní úřad správní trestání, kde může uložit sankci pokuty až do 20000000 Kč, včetně sankce propadnutí zboží či ochranného opatření zadržení zboží.

5.3 Autorské právo

Novelou zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících, ve znění pozdějších předpisů byla posílena oprávnění Celní správy ČR při výkonu dohledu a kontroly u zboží, které nepodléhá dohledu celním orgánům, tj. u zboží Společenství. Pokud má celní úřad podezření, že držitel neoprávněně zasahuje do práva autorského, věc neprodleně zajistí a písemně toto oznámí autorovi nebo kolektivnímu správci. Rozhodne-li pravomocně soud, že bylo, neoprávněně zasahováno do autorského práva, pak předá zajištěnou věc autorovi.

5.4 Trestní řízení

Specializované útvary Celní správy ČR dle § 12 odst. 2 trestního řádu, mají postavení policejního orgánu a jsou věcně příslušné k úkonům trestního řízení ohledně trestných činů, kde předmětem chráněného zájmu jsou práva duševního vlastnictví. V rámci prováděných úkonů trestního řízení jsou pověřeny celními orgány odbory 03 celních ředitelství a v případech celostátního významu nebo mezinárodního dopadu odbory 31 a 32 Generálního ředitelství cel. Skutkovou podstatou trestných činů jsou porušení práva k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněného označení původu, porušení průmyslových práv, porušení autorského práva, práva souvisejícího s právem autorským a práv k databázi. V současné době můžeme konstatovat nárůst u všech skutkových podstat.

Zboží a výrobky porušující duševní vlastnictví jsou dováženy ze zemí mimo EU na základě nesprávných či padělaných dokladů, nebo zcela legálně, avšak poté jsou opatřovány značkami, které se zpravidla na zboží nažehlují (tržnice apod.). Další možnou cestou jak, se výrobky porušující práva duševního vlastnictví dostanou na trh, je internetový prodej, kde se nabízený výrobek tváří jako originál. Vzhledem k rozrůstajícímu trendu v oblasti porušování duševního vlastnictví a internetového prodeje bylo zřízeno u Celního ředitelství Hradec Králové, oddělení 40 – ochrany duševního vlastnictví s působností pro celou Českou republiku a v roce 2009 i referát internetové kriminality s celostátní působností.

6 Jiné správní delikty spáchané porušením zákona o povinném značení lihu

Zákon č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu (dále jen „zákon o povinném značení lihu“) nabyl účinnosti v červenci roku 2005. V tomto případě se jednalo o zcela nový právní předpis, neboť povinnost značit lih kontrolní páskou nebyla do té doby v právním řádu ČR upravena. Několikaletá zkušenost s touto novou právní úpravou potvrdila předpoklad, že značení lihu přispívá k boji s nelegální výrobou lihu.

V rámci výkonu státní správy v této oblasti orgány celní správy provádí kontrolu nad dodržováním povinností stanovených tímto zákonem, včetně sankcí za jejich porušení.

V praxi celního úřadu se jedná především u právnických osob o porušení právní povinnosti neoznačení kontrolní páskou lih vyrobený na daňovém území ČR nebo na toto území dovezený a nakládání s neznačeným lihem na daňovém území ČR. Protiprávní jednání právnické osoby spáchané při podnikání fyzické osoby nebo v přímé souvislosti s ním se posoudí obdobně podle ustanovení o odpovědnosti a postihu právnické osoby.

Za výše uvedené správní delikty se právnické osobě může uložit pokuta až do výše 5000000 Kč. Při stanovení výše pokuty se dle tohoto zákona přihlíží ke stupni závažnosti a rozsahu následků, které porušení právní povinnosti způsobilo, popřípadě mohlo způsobit, k okolnostem, za nichž k němu došlo, a k době, po kterou k porušování právní povinnosti docházelo. Je zde uvedeno také liberační ustanovení a to, že právnickou osobu nelze za protiprávní jednání postihnout, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno po ni důvodně požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.

Zde bych chtěl poukázat na objektivní odpovědnost právnické osoby resp. fyzické osoby podnikatele v případech, kdy se jedná o padělky kontrolních pásek na zajištěném zboží - lihovinách. V drtivé většině laboratorní expertíza prokáže, že se jedná o velmi kvalitní padělky kontrolních pásek s tím, že je laicky nelze rozpoznat od pásek originálních. Uvedené je předmětem odvolání do rozhodnutí o správních deliktech odůvodněné skutečností, že účastník řízení řádně nakoupil lihoviny a neměl možnost rozeznat, že se jedná o padělky kontrolních pásek. Neznalost této právní úpravy u podnikatelů je typická u zjištění usklad-

nění neznačených lihovin³⁶ (staré láhve různého druhu alkoholu bez označení kontrolní páskou), které nejsou zjevně určené k prodeji, ve sklepních, bohužel však skladovacích prostorech, na které účastník řízení zapomněl.

Co se týče dopadů uložené sankce pokuty a sankce propadnutí věci je rozdíl, jestli se jedná o zajištění neznačeného lihu v obchodním řetězci, nebo o malý krámk na okraji města.

V praxi jsem se setkal i s takovým případem, že uložená sankce pokuty ve správním řízení ve výši 6.000,- Kč a sankce propadnutí neznačených lihovin (10 kusů lahví, o celkovém množství 10 litrů) byla dle tvrzení účastníka řízení (fyzické osoby podnikatele) likvidační pro jeho další podnikání. Zde však vyvstává otázka samotného smyslu podnikání a s tím spojeného rizika.

Otázkou zůstává, zda a jak v případě, že se jedná o padělky kontrolních známek, může toto podnikatel ovlivnit, snad pouze změnou dodavatele. Avšak ze statistiky celního úřadu vyplývá, že v případech, kde se nejednalo o padělky kontrolních známek, nebyly ze strany podnikatelů již předpisy dále porušovány.

Uvedená skutková zjištění jsou samozřejmě předmětem správního uvážení, směřující k výši ukládané sankce pokuty, a to právě z důvodu, zda se jedná o neoznačené láhve s destilátem či o označené láhve, které jsou opatřeny padělky kontrolních známek.

Propadnutí věci (zajištěné lihoviny) lze uložit samostatně nebo společně s pokutou, jestliže věc náleží osobě, která se dopustila správního deliktu a byla ke spáchání správního deliktu užita nebo určena, anebo byla správním deliktem získána nebo nabyta za věc správním deliktem získanou.

Celní úřad však uloží propadnutí věci vždy, pokud předmětem správního deliktu je neznačený líh nebo padělky kontrolních pásek. Je třeba mít na paměti, že věc nelze propadnout, je-li hodnota ve zjevném nepoměru k povaze správního deliktu. V praxi tedy celní úřad ukládá obligatorně propadnutí věci - neznačeného lihu nebo padělku kontrolní známky vždy, ale u věci, která přímo souvisí s tímto protiprávním jednáním (výrobní zařízení, dopravní prostře-

---

³⁶ Neznačené lihoviny (líh neoznačený kontrolní páskou, označený líh s padělky kontrolních pásek, označený líh kontrolními páskami, které neobsahují údaje s předmětným balením) ve spotřebitelském balení.

dek), zvažuje její propadnutí s ohledem na ustanovení § 28 odst. 3 zákona o povinném značení lihu, tzn., že propadnutí věci ukládá, pouze pokud nebude ve zjevném nepoměru k povaze správního deliktu.

Nebyla-li uložena sankce propadnutí věci, rozhodne celní úřad, že se taková věc zabírá, jestliže je neznačeným lihem nebo padělkem kontrolní pásky, náleží právnické osobě, kterou nelze postihnout za správní delikt dle § 19 zákona o povinném značení lihu, nebo náleží právnické osobě, která se dopustila správního deliktu dle § 19 téhož zákona.

Jedním z problémů zákonné úpravy značení lihu byla nemožnost zajištění pravé kontrolní pásky, neboť dle ustanovení § 16 odst. 2 zákona o povinném značení lihu lze zajistit pouze neznačený líh nebo padělky kontrolních známek, a to přestože by bylo zjištěno, že jsou určeny k nelegální výrobě lihu. Uvedený nedostatek napravila novela zákona, která upřesnila výklad obligatorního propadnutí věci jednoznačně jen na neznačený líh nebo kontrolní pásku včetně kontrolní pásky padělané. Současně je takovéto neoprávněné nakládání s kontrolní známkou správním deliktem. Tato změna vycházela především z původního záměru zákona, který je obsažen také v důvodové zprávě. Uvedená novela zákona o povinném značení lihu odstranila či upřesnila další nepřesné instituty v zákoně. Jednalo se především o charakteristiku spotřebitelského balení dle ustanovení § 2 písm. c) zákona o povinném značení lihu, provádění inventury kontrolních pásek jejich držitelem.

K dalšímu nakládání s propadlým či zabraným neznačeným lihem a příslušným s ním dále hospodařit je Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových podle § 11 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku ČR a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů. V praxi to tedy znamená, že celní úřad, který má v držení předmětné výrobky, předá jejich seznam předávacím protokolem uvedenému úřadu v souladu s ustanovení § 14 vyhlášky Ministerstva financí č. 62/2001 Sb., o hospodaření organizačních složek státu a státních organizací s majetkem státu, ve znění pozdějších předpisů. Jelikož se v drtivé většině jedná o neznačený líh ve spotřebitelském balení, jsou tyto výrobky úřadem vráceny zpět k dalšímu nakládání. Celní úřad ještě musí vyřešit otázku možného přepracování předmětného zboží, ale vzhledem k povaze těchto výrobků se zboží vždy zničí, a to prostřednictvím oprávněné společnosti.

7 Celní delikty

Věcná příslušnost celních úřadů k provádění řízení o porušení celních předpisů je upravena v ustanovení § 5 odst. 3 písm. p) zákona č. 185/2004 Sb., o Celní správě ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Celní správě ČR“), kde je uvedeno, že celní úřady provádí řízení o porušení celních předpisů, stanoví-li tak zvláštní právní předpis. V ustanovení § 2 písm. e) zákona o Celní správě ČR je uvedeno, že celními předpisy se rozumí zákony a další právní předpisy, včetně právních předpisů ES, které stanoví působnost celních orgánů. V celním kodexu jsou pak jednoznačně definovány celní předpisy, tedy celní kodex, včetně jeho prováděcích předpisů. V celním zákoně jsou pak uvedeny skutkové podstaty celních deliktů, a to v ustanovení § 293 celního zákona.

Po vstupu ČR do EU, aplikuje ve své činnosti celní správa i celní předpisy ES. Jelikož celní kodex ani prováděcí předpisy neobsahují žádná sankční ustanovení je správní trestání ponecháno výlučně v kompetenci jednotlivých členských států. Konkrétní naplnění protiprávního jednání je nutné nalézat v celním zákoně, ale i v legislativě ES.

Podle § 299 odst. 1 celního zákona lze za celní delikt uložit sankci pokuty a propadnutí zboží. Za porušení celních předpisů uvedených v § 293 písm. a) až f) celního zákona lze uložit pokutu až do výše 4000000 Kč a za porušení celních předpisů uvedených v § 293 písm. g) až l) celního zákona pokutu až do výše 250000 Kč. Ustanovení § 299 celního zákona nestanoví žádná kritéria pro stanovení výše pokuty. Výše pokuty však nemůže záležet na libovůli správního orgánu. Při stanovení konkrétní výše pokuty je proto na celním úřadě vzít v úvahu všechny rozhodné okolnosti konkrétního případu porušení celních předpisů a řádně je promítnout do odůvodnění rozhodnutí. Celní úřad musí zároveň dle interních předpisů přihlídnout k počtu porušení celních předpisů v předchozím období, ke skutečnosti, zda osoba spolupracovala s celními orgány a zda se snažila napravit škodlivý následek svého protiprávního jednání. Meze správního uvážení, které celní úřad při ukládání sankce využil, jsou přezkoumatelné jak odvolacím orgánem, tak soudem. Výši a druh uložené sankce je třeba řádně a jednoznačně odůvodnit.

Sankci propadnutí zboží lze vyslovit jen tehdy, jestliže zboží náleží právnické osobě, která se dopustila celního deliktu a pokud bylo zajištěné zboží ke spáchání celního deliktu užito nebo určeno, nebo bylo celním deliktem získáno, nebo zda bylo nabyto za zboží celním deliktem získané. Sankce propadnutí zboží však nelze uložit, pokud by jeho hodnota byla v

nápadném nepoměru k povaze celního deliktu. Sankci propadnutí zboží lze uložit samostatně nebo společně se sankcí pokuty. Vlastníkem propadlého zboží se stává stát.

Nebyla-li za celní delikt uložena sankce propadnutí zboží, lze rozhodnout, že se takové zboží zabírá, jestliže nenáleží pachateli celního deliktu nebo není známa osoba, která porušila zákon některým ze způsobů uvedených v § 293 celního zákona a jestliže to vyžaduje bezpečnost osob a majetku nebo jiný obecný zájem. O zabránění nelze rozhodnout, jestliže od porušení tohoto zákona uplynulo 6 let. Vlastníkem zabraněného zboží se stává stát. Je nutné připomenout, že zabránění zboží není sankce, ale ochranné opatření.

Odpovědnost za celní delikt je konstruována jako odpovědnost objektivní, kdy právnická osoba odpovídá vždy za výsledek svého jednání a celního deliktu se dopustí vždy, pokud je naplněna jeho objektivní stránka, to znamená, že jednáním právnické osoby byl porušen nebo ohrožen zájem společnosti způsobem uvedeným v ustanovení § 293 celního zákona a celní orgány nezkoumají subjektivní stránku celního deliktu, tj. zavinění právnické osoby. Odpovědnost za celní delikt trvá např. i v případě uvádění nesprávných údajů v podaném celním prohlášení, které je v rámci celního řízení zrušeno.

Celním deliktem je tak protiprávní jednání právnické osoby a fyzické osoby-podnikatele, kterým byl porušen nebo ohrožen zájem společnosti způsobem uvedeným v ustanovení § 293 celního zákona.

Celní předpisy poruší ten, kdo

- a) nezákonně doveze nebo vyveze zboží,
- b) uvede nesprávné údaje o zboží podléhajícím dohledu celních orgánů,
- c) způsobí, že mu bylo příslušným celním orgánem uděleno povolení na základě nepravých, pozměněných nebo padělaných dokladů nebo nesprávných nebo nepravdivých údajů,
- d) způsobí, že mu bylo zboží propuštěno na základě nepravých, pozměněných nebo padělaných dokladů nebo nesprávných nebo nepravdivých údajů,
- e) nedodrží podmínky stanovené pro zboží
  1. propuštěné do režimu s podmíněným osvobozením,
  2. propuštěné do režimu vývozu,

3. propuštěné do volného oběhu s osvobozením od dovozního cla v důsledku jeho konečného použití nebo se sníženou celní sazbou,
  4. zajištěné k projednání celního přestupku nebo celního deliktu,
  5. dočasně uskladněné,
  6. umístěné ve svobodném celním pásmu nebo ve svobodném celním skladu, nebo
  7. pro které bylo zřízeno zástavní právo,
- f) nezákonně odejme zboží dohledu celních orgán nebo se tohoto odnětí zúčastní,
- g) padělá doklady o dováženém a vyváženém zboží nebo zboží v tranzitu,
- h) přechovává zboží uniklé dohledu celních orgánů,
- i) poruší celní závěry,
- j) uvede nesprávné nebo nepravdivé údaje v žádosti předložené celnímu orgánu anebo předloží s touto žádostí nepravé, pozměněné nebo padělané doklady nebo jiné písemnosti, k) uvede nesprávné údaje v žádosti o osvědčení o původu zboží nebo sám osvědčí původ zboží v rozporu s mezinárodní smlouvou,
- l) neuposlechne výzvy celního orgánu nebo celníka nebo jinak jim brání při výkonu jejich činnosti.

V celním zákoně jsou uvedeny liberační důvody, na základě kterých nebude sankce uložena v případech, kdy osoba, která učinila chybu v podaném celním prohlášení a prokázala, že učinila veškeré kroky potřebné k zajištění správných a přesných údajů, nebo jestliže k porušení celních předpisů došlo v důsledku vyšší moci, nehody nebo jiných okolností, která nemohla dotčená osoba ovlivnit, a tyto skutečnosti byly celním orgánům prokázány. V praxi je však pohled a výklad uvedených liberačních důvodů nejednotný a může vést k možným negativním dopadům na účastníky řízení. Existují rozdílné názory na otázku, kdy musí právnická osoba učinit veškeré kroky potřebné k zajištění správných a přesných údajů. Jedním z názorů je, že dovolávat se liberačního ustanovení je možné za situace, pokud by účastník řízení učinil veškeré kroky potřebné k zajištění správných a přesných údajů v době porušení právních předpisů. S ohledem na objektivní odpovědnost právnických osob dle odborné literatury mají liberační ustanovení přinést zproštění odpovědnosti právnických osob za situace nepřiměřené tvrdosti a možné nespravedlnosti.

Liberační důvod je zpravidla formulován tak, že odpovědná osoba se může odpovědnosti zprostit, prokáže-li, že vynaložila veškeré úsilí, které na ní bylo možno požadovat, aby porušení povinnosti zabránila.³⁷

Vyšší moc je pouze objektivní neodvratitelná okolnost, které nemůže být zabráněno ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze za daných podmínek rozumně požadovat. Nesmí to však být okolnost neodvratitelná jen subjektivně, např. odcizení věci lze objektivně zabránit a záleží jen na míře zabezpečení věci, z tohoto důvodu nelze krádež za vyšší moc považovat.

V praxi celního úřadu byla udělena sankce pokuty za spáchaný celní delikt, kterého se dopustil účastník řízení tím, že způsobil, že mu bylo propuštěno zboží na základě nesprávných dokladů. Jednalo se o propuštění textilního zboží, které bylo doprovázeno mimo jiné i dokladem o původu zboží, na základě kterého mohlo být zboží propuštěno do celního režimu volného oběhu. Celní úřad po ověření údajů v podaném celním prohlášení zboží do navrženého režimu propustil a předmětné doklady o původu zboží poslal k následnému ověření pravosti zahraničnímu subjektu, který doklad vydal, v souladu s celními předpisy. Zahraniční subjekt se následně vyjádřil, že uvedené doklady jsou padělky. V průběhu řízení se účastník řízení odvolával na předmětné liberační ustanovení v tom smyslu, že učinil vše, co bylo v jeho silách, tedy, že nemohl ovlivnit situaci, že byly předloženy padělané doklady s tím, že uvedené prokáže a doloží. Tyto skutečnosti však nebyly celnímu úřadu v rámci správního řízení jednoznačně prokázány, tak jak je uvedeno v ustanovení § 299 odst. 5 a celní úřad následně rozhodl o spáchání celního deliktu. K tomu je ještě nutno dodat, že v těchto podobných případech, kdy celní úřad v rámci ověřování podaného celního prohlášení zboží do navrženého režimu nepropustí, až do doby potvrzení rozhodných skutečností není paradoxně negativním dopadem např. následně uložená sankce pokuty v rámci správního trestání, ale skutečnost, že zboží nemůže být propuštěno a dále s ním nakládáno, a to způsobuje značnou finanční ztrátu účastníka řízení. Ovšem na druhé straně je nutné vzít v potaz nález Ústavního soudu, kde je rozebrána skutečnost, že je stěžejí akceptovatelné, aby státní orgán při výkonu veřejné moci, tj. v postavení vrchnostensky nadřazeného subjektu, autoritativně přezkoumal a osvědčil určité skutečnosti, aby vyvolal v jednotlivci dobrou víru ve správnost

---

³⁷ MATES, P. a kol. Základy správního práva trestního. 5. vyd. Praha: C.H.Beck 2002, str. 20

těchto skutečností, aby následně jednotlivce sankcionoval za to, že tyto skutečnosti mocensky aprobované státem v předchozím aktu jsou nesprávné a jednání jednotlivce protizákonné. Ústavní soud pak konstatuje, že uvedený postup svědčí o libovůli rozhodujícího orgánu veřejné moci a dostává se tak za meze stanovené v listině základních práv a svobod s tím, že je-li formou sankce stanovení pokuty, tedy poskytnutí finančního plnění majetku jednotlivce, dopustí se orgán veřejné moci takovým aktem zásahu do vlastnického práva garantovaného v LZPS.

Konstatování deliktu a neuložení pokuty může mít také významný dopad např. pro povolovací řízení vedená celními orgány, týkající se povolení oprávněného hospodářského subjektu (AEO), celních režimů s hospodářským účinkem, zjednodušených postupů apod. Např. držitel osvědčení AEO je umožněno užívat následných výhod spojených s celním řízením – zjednodušené postupy, úlevy od prováděných kontrol, přednostní řízení apod. Nehledě k celkové prestiži držet tento certifikát. No a právě jedním z kritérií pro udělení certifikátu AEO celními orgány je skutečnost, zda byl žadatel v posledních třech letech stíhán za závažné či opakované porušení celních předpisů.

Praxe je tedy taková, že celní úřad vydá rozhodnutí, v jehož výroku konstatuje porušení příslušných ustanovení celních předpisů konkrétní osobou s tím, že následně uvede, že nebude sankce právníké osobě ukládat. Povinnost celního úřadu meritorně rozhodnout o celním deliktu včetně uložení povinnosti náhrady nákladů správního řízení i v případě užití liberačních ustanovení explicitně upravuje služební předpis. Uvedené okolnosti jsou tedy důvodem zániku trestnosti, tedy oprávnění celního orgánu uložit zajištěný celní delikt sankci. Existenci důvodů zániku trestnosti nezkoumá celní úřad z úřední povinnosti, ale jsou předmětem dokazování na základě námítky, navrženého důkazu nebo vyjádření účastníka řízení. Existence těchto důvodů nemá za následek zánik odpovědnosti za celní delikt, ale pouze skutečnost, že nebude uložena sankce.

Dle mého názoru by však bylo vhodné v předmětných případech řízení zastavit, neboť i vydání rozhodnutí bez uložení sankce je ve své podstatě sankcí.

Závěrem tohoto bloku bych chtěl upozornit na zákon č. 104/2011 Sb., změna celního zákona, zákona o Celní správě a zákona o rybářství, který s účinností od 1.7.2011 novelizuje celní zákon, a to velmi výrazně i v oblasti správního trestání. Novela reaguje na problémy spojené s aplikací některých dosavadních ustanovení, které byly v dosavadní aplikační praxi

celních orgánů identifikovány, a zároveň si klade za cíl přizpůsobit terminologii zákona právní úpravě EU, zohlednit změny provedené v zákoně o celní správě, jakož i přijetí zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

Ustanovení o správních deliktech je zde upraveno v souladu se zásadami právní úpravy přestupků a jiných správních deliktů v zákonech upravujících výkon veřejné správy. V rámci správního trestání jsou tedy správní delikty členěny na přestupky a správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob.

Dosavadní celní zákon upravuje specificky celní přestupky a celní delikty. Jelikož v současné době neexistuje důvod pro zachování této úpravy, je vhodné v souladu se zásadami právní úpravy přestupků a jiných správních deliktů v zákonech upravujících výkon veřejné správy upravit i pro oblast celnictví správní delikty standardně, s případnými odchylkami procesního charakteru, které jsou odůvodněny charakterem právních vztahů, jichž se tato úprava týká. Samostatně je upraven v novele celního zákona pouze postih za pořádkové delikty.

Novela v rámci správního trestání také pamatuje na liberační ustanovení, jehož terminologie je obsažena ve většině ostatních právních předpisů upravujících správní trestání – *„Právníká osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila“*.

Celní problematika je upravena právními předpisy EU, které mají charakter nařízení, tj. právními předpisy, které jsou v ČR přímo vnitrostátně účinné. Národní právní úpravou tak mohou být upraveny pouze ty oblasti činnosti celních orgánů, které jsou pro řádný výkon celní služby nezbytné, a buďto nejsou vůbec obsaženy v právní úpravě EU (např. správní trestání), anebo obsaženy v právní úpravě EU sice jsou, ale je na místě, aby vzhledem k praktickým potřebám výkonu celní služby, a to i ve vztahu k veřejnosti, byly upraveny podrobněji. Národní právní úprava v oblasti celnictví přichází do úvahy rovněž tehdy, pokud přímo použitelné předpisy EU výslovně odkazují na národní právní úpravu, nebo se o ní zmiňují.

8 Intrastat

Mnozí podnikatelé s představou vstupu do EU podleli dojmům, že se vstupem do EU padnou jakákoliv omezení pro jejich činnost, že budou moci neomezeně rozvinout své podnikatelské aktivity kdekoliv v EU, poskytovat služby a dodávat zboží a hlavně jednoduše, bez celních kontrol, bez celních dokladů, bez papírování a administrativních komplikací. Tato naivní představa jednoduchosti fungování EU v mnohých přežívala a probuzení do reality obchodování mezi členskými státy EU v tzv. Intrakomunitárním obchodu EU a tím spojenou administrativou, byla pro mnohé šokujícím okamžikem a pro mnohé to bylo spojeno i s finanční újmou, pokutou, kterou mohou za neplnění některých svých tzv. administrativních povinností dostat. Intrakomunitární obchod EU, a s ním spojené činnosti jsou postaveny na vyšším rozsahu administrativy než dřívější obchodní praxe před vstupem do EU. Intrakomunitární obchod lze charakterizovat jako obchod mezi členskými státy EU, uvnitř území EU, obchod, kde pohyb zboží a služeb nepřesahuje vnější celní hranice EU.

Jelikož není přímý dohled nad pohybem zboží přes státní hranice členských zemí EU v rámci intrakomunitárního obchodu EU, bylo potřebné vytvořit alespoň rámcový kontrolní systém vycházející z následného monitoringu pohybu zboží v intrakomunitárním obchodu EU, se schopností signalizovat nesoulad mezi celkovým příjmem a odesláním zboží a s možností odvodit souvztažnost i vůči DPH. Tento kontrolní systém byl postaven na statistických principech, na statistických hlášeních zachycující pohyb zboží, příjem a odeslání v intrakomunitárním obchodu EU. Statistický systém se nazývá INTRASTAT.

Jako specifickou skutkovou podstatu nikoli celního, ale jiného správního deliktu nalezneme samostatně v ustanovení § 319 odst. 7 celního zákona, včetně výše stanovené sankce, a to až do výše 1000000 Kč, týkající se Intrastatu. Skutková podstata je naplněna zde vymezeným protiprávním jednáním zpravodajské jednotky v § 319 odst. 6 celního zákona, bez ohledu na to, zda např. zpravodajská jednotka následně poté, co se protiprávního jednání dopustila, opravila údaje způsobem stanoveným prováděcím předpisem. Následnou opravou tak nezaniká delikt ní odpovědnost zpravodajské jednotky. Celní úřad zaznamenal, že v této oblasti je zpracovávání Intrastatu svěřeno zástupcům, většinou celním deklaracím. Jelikož se v této oblasti jedná o porušení statistických povinností, zejména nejsou-li poskytnuty statistické údaje nebo jsou poskytnuty opožděně nebo nesprávně, přistupuje celní úřad v rámci správního uvážení při ukládání sankcí při samé dolní hranici zákonného rozpětí, které může

být až 1000000 Kč, což není na druhé straně částka zanedbatelná. Zde se většinou jedná o opomenutí této povinnosti vykazovat údaje INTRASTAT, nebo dílčí chyby ve výkazech z důvodu neznalosti této problematiky.

Ale i zde uložená sankce pokuty za tento správní delikt ve výši 6.000 Kč byla pro účastníka řízení dle jeho názoru likvidační. Uvedené zmiňují z toho důvodu, co může pro účastníka řízení znamenat likvidační účinek. V tomto případě se jednalo o fyzickou osobu podnikatele, která nesouhlasila s výší vyměřené sankce pokuty, neboť tento správní delikt spáchala poprvé a likvidační účinek spatřovala v tom, že nebude mít na výplatu zaměstnanců. V rámci odvolacího řízení nadřízený orgán rozhodnutí o správním deliktu potvrdil a pokuta byla účastníkem řízení uhrazena. Odvolací orgán mimo jiné konstatoval, že celní úřad v rámci individualizace trestu přihlédl ke všem okolnostem, za nichž byl správní delikt spáchán, včetně toho, že kritérium přiměřenosti vzhledem k horní hranici ukládané sankce nebylo porušeno.

Celní úřad výši uvedené pokuty stanovil v souladu se zásadou předvídatelnosti správního rozhodnutí s tím, že uložená sankce pokuty byla srovnatelná s podobnými případy rozhodovanými celním úřadem a dostatečně dle jeho názoru bude plnit funkci výchovnou a preventivní.

9 Dopady uložených sankcí vztažené obecně na správní delikty projednávané celním úřadem

Negativní dopady pro účastníky řízení v návaznosti na charakter porušení právních předpisů mohou nastat např. v oblasti provozování živnosti. Celní úřad může, tak jak jsem zmínil, s ohledem na charakter porušení právních předpisů podat na místně příslušném živnostenském úřadě buď podnět na pozastavení provozování živnosti (max. na 1 rok), nebo podnět na zrušení živnostenského oprávnění. Vzhledem k důsledkům rozhodnutí o zrušení živnostenského oprávnění se bude nepochybně jednat pouze o odůvodněné případy a důsledné správní uvážení u uložení sankce. Jedním z kritérií by pak mohla být škoda způsobená majiteli ochranné známky v režimu zákona o ochraně spotřebitele apod.

Jako další oblast bych zmínil dopady uložených sankcí pokuty v důsledku správního trestání zahraničních právnických osob. Jedná se především o oblast celních deliktů, a to v případech, kdy je zahraniční právnická osoba v pozici hlavního povinného v celním režimu tranzit a s tím spojená právní povinnost dodat ve stanovené lhůtě a s připojenými doklady zboží celnímu úřadu určení.

Problém nastává v okamžiku, kdy pokuta není uhrazena a celní úřad zahájí kroky vedoucí k vymáhání této částky pokuty. Ovšem jediné, co může udělat, je zaslat uvedené firmě v zahraničí výzvu či upomínku k zaplacení pokuty v náhradní lhůtě, neboť jediným způsobem, jak vymocit tuto pohledávku, je v rámci institutu mezinárodního vymáhání. Postupy a podmínky, za kterých orgány ČR poskytují, požadují nebo přijímají mezinárodní pomoc na základě vzájemnosti, ve vztahu k členským státům EU v souladu s právem ES, při vymáhání pohledávek upravuje zákon č. 191/2004, o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 191/2004“). V ČR je příslušným orgánem Ministerstvo financí ČR, které prostřednictvím ministra financí pověřilo pro tuto oblast Generální ředitelství cel V zákoně č. 191/2004 jsou taxativně uvedeny pohledávky, které lze vymáhat, avšak tento výčet neobsahuje pokuty uložené v rámci správního trestání. Pokuty zde uvedené se vztahují pouze k pohledávkám, které lze obecně nazvat daněmi. Dle mého názoru nebude zahraniční právnická osoba znala této problematiky činit žádná opatření ve vztahu k opravným prostředkům a bude vyčkávat s vědomím, že nemůže být sankce pokuty, včetně nákladů řízení vymáhána. Uvedený názor koresponduje s případem celního deliktu, kterým se zabývám v praktické části.

Pokud se týče vymáhání uložených sankcí pokut nastínil bych problematiku způsobu uplatnění této pohledávky v rámci insolvenčního řízení, které upravuje zákon. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobu jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „insolvenční zákon“). Mezi pohledávkami, které se v insolvenčním řízení žádným ze způsobů řešení úpadku neuspokojují, jsou mimo jiné i mimosmluvní sankce postihující majetek dlužníka. Mimosmluvními sankcemi jsou všechny druhy sankcí uložené dlužníkovi za porušení právních povinností, které jsou uvedeny např. v zákoně č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů a v různých zákonech tzv. dělené správy. Z důvodu stavění promlčecí lhůty k uplatnění práva u pokut udělených v rámci správního trestání, postupuje celní úřad tak, že v souladu s § 109 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona, daňovou exekuci nařídí, ale neprovede ji. V souladu s § 160 odst. 3 písm. a) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, je úkonem přerušujícím běh promlčecí lhůty, zahájení exekučního řízení.

Rozhodnutí či stanoviska jiných orgánů státní správy v souvislosti se správním trestáním orgánů celní správy mohou a mají také negativní dopad na jejich adresáty.

Již jsem se zmínil, že v rámci celního řízení může dojít k situacím, kdy tím negativním dopadem nemusí být uložena sankce pokuty v rámci správního řízení, ale fakt, že zboží z různých důvodů nemůže být propuštěno do navrženého celního režimu a se zbožím nelze nakládat. Jedná se např. o jiný správní delikt dle zákona č. 594/2004 Sb., jímž se provádí režim Evropského společenství pro kontrolu vývozu zboží a technologii dvojího užití, ve znění pozdějších předpisů. Účastník řízení (velká pražská firma v oblasti chemického průmyslu) porušil právní povinnost stanovenou nařízením Rady (ES) č. 428/2009, kterým se zavádí režim Společenství pro kontrolu vývozu, přepravy, zprostředkování a tranzitu zboží dvojího užití (dále jen nařízení Rady č. 428/2009), když podáním celního prohlášení navrhl k propuštění do celního režimu vývoz z území Společenství zboží bez platného povolení, které vydává Licenční správa Ministerstva průmyslu a obchodu ČR (dále jen MPO). S účastníkem řízení, který mezi tím požádal MPO o vydání povolení, bylo zahájeno řízení o jiném správním deliktu, neboť ze strany účastníka řízení nebyla splněna povinnost nařízením Rady č. 428/2009, a to povinnost předložit povolení k vývozu udělené MPO. Uvedeným vývozem by totiž došlo k vývozu zboží dvojího použití bez příslušného povolení, přičemž se jedná o zboží, které může být použito např. pro jakoukoliv formu podpory výroby jaderných zbraní nebo jiných jaderných výbušných zařízení. V rámci řízení o správním deliktu MPO správní

řízení o vydání povolení přerušila z důvodu předběžné otázky, konkrétně do vydání konečného rozhodnutí celního úřadu o správním deliktu. Celní úřad nakonec rozhodl o spáchání správního deliktu a za tento udělil účastníkovi řízení sankci pokuty. Na základě tohoto rozhodnutí bylo vydáno i předmětné povolení k vývozu zboží, ale doba, po kterou řízení o správním deliktu probíhalo, mělo za následek obrovské finanční ztráty v důsledku toho, že kontrakt nebyl ve lhůtě uskutečněn a export zboží se již nerealizoval. Účastník řízení se do rozhodnutí o správním deliktu neodvolal a dle jeho informací bude naopak chtít nápravu po MPO.

Druhý případ se dotýká otázky nezákonného jednání Ministerstva dopravy ČR v oblasti výkonového zpoplatnění v režimu zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o pozemních komunikacích). Dle ustanovení § 22 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích užití zpoplatněné pozemní komunikace silničním motorovým vozidlem nejméně se čtyřmi koly, jehož největší povolená hmotnost činí nejméně 12 tun, nebo jízdní soupravou, jejíž největší povolená hmotnost činí nejméně 12 tun, podléhá úhradě mýtného. Dle stanovisek Ministerstva dopravy podléhají úhradě mýtného, resp. spadají do systému elektronického mýtného, rovněž vozidla, která dle technického průkazu mají největší povolenou hmotnost nižší než 12 tun, ale mají instalováno tažné zařízení a v důsledku toho největší povolená hmotnost jízdní soupravy dle technického průkazu činí více než 12 tun, i v případě, že přípojné vozidlo není aktuálně připojeno (nejedná se tedy o jízdní soupravu). Generální ředitelství cel s tímto názorem nesouhlasilo, a několikrát žádalo Ministerstvo dopravy o revizi těchto stanovisek, ale Ministerstvo dopravy vždy na výše uvedeném trvalo. Celní úřad tedy při rozhodovací činnosti v oblasti správního trestání vycházel z předmětných stanovisek Ministerstva dopravy a ve dvou případech rozhodl o spáchání správního deliktu. Účastníci řízení začali využívat institutu přezkoumání správních rozhodnutí soudem dle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, jejichž výsledkem bylo několik rozsudků krajských soudů, které zrušily rozhodnutí celních orgánů o správních deliktech. S přihlédnutím k hrozbě vzniku statisícových nákladů se útvary Celní správy ČR již neřídily stanovisky Ministerstva dopravy. Tento spor mezi dopravci a Ministerstvem dopravy, které stále absurdně trvalo na svém stanovisku, trval dva roky s tím, že Sdružení automobilových dopravců ČESMAD BOHEMIA už před spuštěním systému elektronického mýtného upozorňoval, že takový výklad je nesmyslný. Bohužel ani řada právních rozborů nepřiměla úředníky k realistické změně postoje. Pod tíhou uvedených sku-

tečností bylo dne 31.8.2009 Ministerstvem dopravy vydáno doporučení, aby kontrolní činnost v oblasti elektronického mýtného na zpoplatněných pozemních komunikacích dle zákona o pozemních komunikacích byla prováděna v souladu s judikaturou, která byla vydána k problematice tohoto sporného ustanovení. Generální tajemník sdružení automobilových dopravců ČESMAD BOHEMIA k této skutečnosti uvedl, že je vysoce pozitivní, že ve sporu mezi jednotlivcem a vysokým orgánem státní moci prokázal soud při rozhodování svoji nezávislost a zároveň předpokládal, že Ministerstvo dopravy začne neprodleně vracet postiženým dopravcům nezákonně vybrané mýtné. Uvedeným nekompetentním jednáním ze strany Ministerstva dopravy byly způsobeny dopravcům miliónové ztráty. I přes zjevný rozpor se zákonem zde totiž Ministerstvo dopravy pouze svou silou obhajovalo neobhajitelné a tuto aroganci moci zastavilo až soudní rozhodnutí.

ZÁVĚR

Ve své práci jsem se snažil postihnout problémy, které se týkají řízení o správních deliktech právnických osob. Zejména se soustředím na negativní dopady ukládaných sankcí a ochranných opatření, které mohou nastat v návaznosti na charakter porušení vybraných právních předpisů. V závěru této práce se tedy pokusím zhodnotit to, co jsem v předchozích částech diplomové práce uvedl nebo nastínil.

Platná právní úprava správních deliktů právnických osob a podnikajících fyzických osob je v současné době nejednotná a roztržštěna do mnoha zvláštních právních předpisů.

Mnohé otázky nekoncepčnosti jednoty trestání za správní delikty by mohl zodpovědět zákon o správním trestání, jehož věcný záměr vláda Usnesením č. 162 ze dne 20.2.2002 schválila.

Kodifikace široké oblasti správního trestání je nepochybně složitý proces, avšak vzhledem k zdlouhavému legislativnímu procesu v ČR, který v současné době ovlivňuje také další fungování v Celní správě ČR, předpokládám, že uvedená oblast nebude v dohledné době realizována.

V současné době také sílí trend zavedení trestní odpovědnosti právnických osob. Uvedenou problematiku má řešit návrh zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, zpracovaný ČR v roce 2004.

Poměrně významná změna v oblasti správního trestání je spojena také s novelou celního zákona, a to s účinností od 1.7.2011. Novela reaguje na problémy, které byly v dosavadní aplikační praxi celních orgánů identifikovány, a zároveň si klade za cíl přizpůsobit terminologii zákona právní úpravě EU.

Závěrem bych upozornil na složitosti ve vztazích mezi celními předpisy národního práva a celními předpisy práva komunitárního, se kterými se musí celní úřad potýkat. V oblasti správního trestání se jedná především o instituty obsažené např. v národních předpisech, které upravují právní vztahy komunitárním právem neupravené nebo upravené pouze rámcově či blanketově a je třeba je konkretizovat. Uvedené se dotýká nejen aplikace právních norem, ale i jejich deklarace ve výroku rozhodnutí. Je tedy třeba vždy dobře vážit, jaký rozsah právních předpisů bude ve výroku rozhodnutí uveden.

V praktické části jsem se zaměřil na některé vybrané oblasti porušování právních předpisů. Obecně lze říci, že např. v oblasti správního trestání u Intrastatu a plateb v hotovosti se již žádné závažné problémy neobjevily. Správní trestání v oblasti ochrany spotřebitele a povinného značení lihu jsou nadále spjaty jak s problémy procesního charakteru, tak se stále vzrůstajícím trendem porušování předpisů, zejména v oblasti ochrany spotřebitele. Specifickou oblastí správního trestání zůstávají celní delikty, kde některé problémy procesního, či hmotněprávního charakteru byly odstraněny novelou celního zákona.

Myslím, že alespoň částečně jsem splnil cíl, který jsem si vytyčil. V teoretické části diplomové práce jsem definoval základní principy správního trestání, včetně vymezení typů a některých funkcí sankcí. V praktické části jsem poukázal na vybrané problémy v rozhodovací praxi Celního úřadu Valašské Meziříčí z hlediska ukládání sankcí za správní delikty, včetně možných legislativních či dalších opatření, směřujících k odstranění problémů v řízení o správních deliktech.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografické zdroje:

- [1] HENDRYCH, D. a kol. Správní právo. 7. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. 875 s. ISBN 978-80-7400-049-2.
- [2] HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. Správní právo procesní. 2. akt. vyd. Praha: Leges, 2008. 352 s. ISBN 978-80-87212-01-1.
- [3] MATEŠ, P. a kol. Základy správního práva trestního. 5. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. 248 s. ISBN 978-80-7400-357-8.
- [4] PODHRÁZKÝ, M., LAVICKÝ, P., ŽONDROVÁ, S. Přehled judikatury ve věcech správního trestání. 1. vyd. Praha: Wolter Kluwer, 2006 824 s. ISBN 80-7357-200-1.
- [5] POMAHAČ, Richard, VIDLÁKOVÁ, Olga. *Veřejná správa*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2002. 278 s. ISBN 80-7179-748-0.
- [6] PRŮCHA, P. kapitoly ze správního práva I. – Základní instituty správního práva. ASPI ID LIT20484CZ ze dne 01.01.2003.
- [7] PRŮCHA, P. Správní právo: Obecná část. 7. dopl. a akt. vyd. Brno: Doplněk, 2007.420 s. ISBN 978-80-7239-207-0.
- [8] VEDRAL, J. Správní řád: Komentář. 1. vyd. Praha: Polygon, 2006. 1048 s. ISBN 80-7273-134-3.

Právní předpisy:

- [9] Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- [10] Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- [11] Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod - sdělení federálního Ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb.
- [12] Směrnice Evropského parlamentu a Rady EU č. 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví

- [13] Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex (zákoník) Společenství, ve znění pozdějších změn a nařízení
- [14] Nařízení komise (EHS) č. 2454/93 ze dne 2. července 1993, kterým se provádí celní kodex, ve znění pozdějších změn a nařízení
- [15] Nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 ze dne 22. července 2003, o přijímání opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení určitých práv duševního vlastnictví a o opatřeních, která mají být přijata proti zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo, v platném znění
- [16] Nařízení Komise (ES) č. 1891/2004 ze dne 21. října 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 o zásahu celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení některých práv k duševnímu vlastnictví a opatření, která mají být přijata vůči zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo, v platném znění
- [17] Zákon č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu, zpětného vývozu zboží porušující některá práva duševního vlastnictví a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- [18] Zákon č. 594/2004 Sb., jímž se provádí režim Evropského společenství pro kontrolu vývozu zboží a technologií dvojího užití, ve znění pozdějších předpisů
- [19] Zákon č. 150/2002, soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů
- [20] Zákon č. 40/2009, trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- [21] Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
- [22] Zákon č. 191/2004, o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek, ve znění pozdějších předpisů
- [23] Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobu jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů
- [24] Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů
- [25] zákona č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu a o změně zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů

- [26] Zákon č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti, ve znění pozdějších předpisů
- [27] Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů
- [28] Zákon č. 455/1991Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů
- [29] Zákon č. 13/1993Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů
- [30] Zákon č. 185/2004, o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- [31] Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Judikatura:

- [32] Nález Ústavního soudu ČR ze dne 13.6.2002, sp zn. III ÚS 611/01
- [33] Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10.6.2003, sp. zn. 28 Ca 151/2002
- [34] Rozsudek NSS ze dne 27.10.2004, sp.zn. 6 A 126/2002
- [35] Rozsudek NSS ze dne 23.9.2004, sp. zn. 6 A 173/2002
- [36] Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 29.12.1997, sp. zn. 6 A 226/1995
- [37] Rozhodnutí NSS ze dne 31.5.2007, č.j. 8 As 17/2007-135
- [38] Rozsudek NSS ze dne 17.6.2010, sp.zn. 1 As 14/2010-112
- [39] Rozsudek NSS ze dne 15.12.2010, sp.zn. 5 Afs 17/2010-78
- [40] Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 17.2.1995, sp. zn. 6 A 15/1994
- [41] Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 30.4.1996, sp. zn. 6 A 103/1994
- [42] Rozhodnutí NSS ze dne 27.7.2007, sp. zn. 2 As 8/2007
- [43] Rozsudek NSS ze dne 25.6.2009, sp. zn. 7 As 13/2008-46
- [44] Rozsudek NSS ze dne 25.6.2009, sp. zn. 7 As 13/2008-46

Ostatní zdroje:

- [45] HRABÁK, J. Správní trestání právnických osob v rozhodovací praxi soudů. Právní rádce 11/2008

- [46] ONDŘEJOVÁ, D. Limity diskrečního oprávnění v otázkách správního trestání správními orgány a meze soudního přezkumu. Právní rozhledy 10/2009
- [47] Stanovisko ÚSTAVU STÁTU A PRÁVA, AKADEMIE VĚD ČR: č.j. 50/08/ST ze dne 25.4.2008
- [48] CLO-DOUANE, měsíčník Celní správy České republikyR, ročník 45, leden 2011
- [49] Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění celní zákon. Právní informační systém ASPI.
- [50] Roční výkazy o správních deliktech za roky 2004 – 2010 celního úřadu.
- [51] Výpisy ze spisového materiálu celního úřadu.

Internetové zdroje:

- [52] Poslanci omezili hotovostní platby. [online]. [cit. 2004-02-25]. Dostupný na <http://ekonomika.idnes.cz/poslanci-omezili-hotovostni-platby-d7f-/ekonomika.aspx?>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

CÚ	Celní úřad.
ČR	Česká republika.
ES	Evropské společenství.
EU	Evropská unie.
ESD	Evropský soudní dvůr.
ESPLP	Evropský soud pro lidská práva.
LZPS	Listina základních práv a svobod.
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky.
NSS	Nejvyšší správní soud České republiky.
ÚMLUVA	Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod.
ÚS	Ústavní soud České republiky.

SEZNAM OBRÁZKŮ

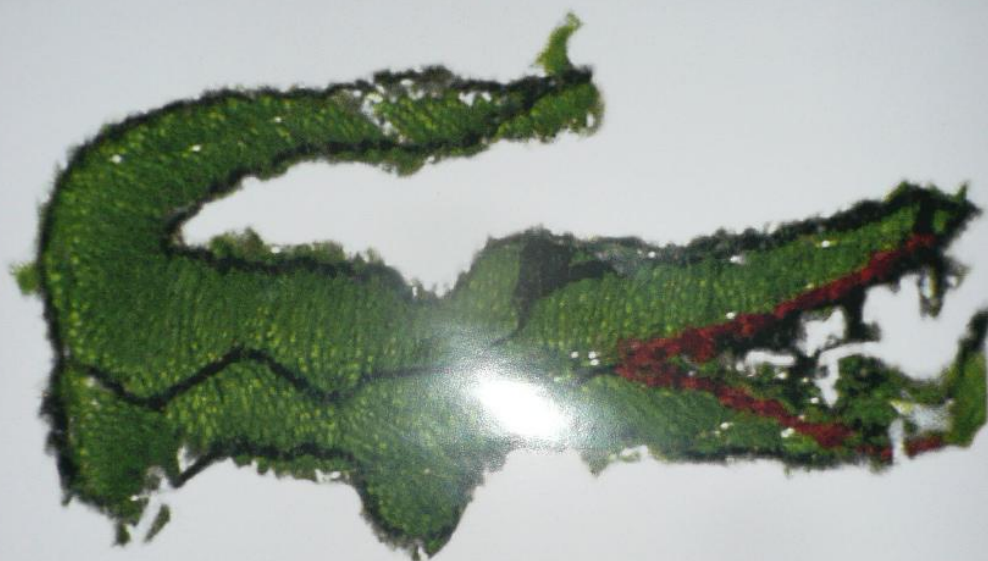
<i>Graf 1. Celkový evidovaný počet správních deliktů v období 2004 – 2010. ....</i>	39
<i>Graf 2. Nejčastěji projednávané správní delikty v období 2004 -2010. ....</i>	39
<i>Graf 3. Počet celkově evidovaných správních deliktů, včetně deliktů postoupených. ....</i>	40
<i>Graf 4. Správní delikty spáchané právníckými a fyzickými osobami – podnikateli. ....</i>	42
<i>Graf 5. Správní delikty v oblasti ochrany spotřebitele.....</i>	43
<i>Graf 6. Správní delikty vyřízené v příkazním řízení. ....</i>	44
<i>Graf 7. Podaná odvolání či odpory do rozhodnutí o správním deliktu. ....</i>	44
<i>Graf 8. Sankce a ochranná opatření ukládaná za správní delikty.....</i>	45

SEZNAM PŘÍLOH

P I Plakát v rámci informační kampaně vedené Celní správou ČR

**PŘÍLOHA P I: PLAKÁT V RÁMCI INFORMAČNÍ KAMPANĚ
VEDENÉ CELNÍ SPRÁVOU ČR**

**KUPOJTE, PRODÁVEJTE A VYRÁBĚJTE ORIGINALY
- A MÁTE TO VYCHYTANÝ !!!**

Při prokázaném porušení práv duševního vlastnictví může být udělena
pokuta až do výše 20 miliónů korun,
nebo trest odnětí svobody až do 8 let.

Informační kampaň je vedena Celní správou České republiky
Publikované se souhlasem Comité Colbert, který vedl původní kampaň ve Francii pod záštitou
Francouzského národního protipadělatelského výboru a ve spolupráci s francouzskou celní správou.